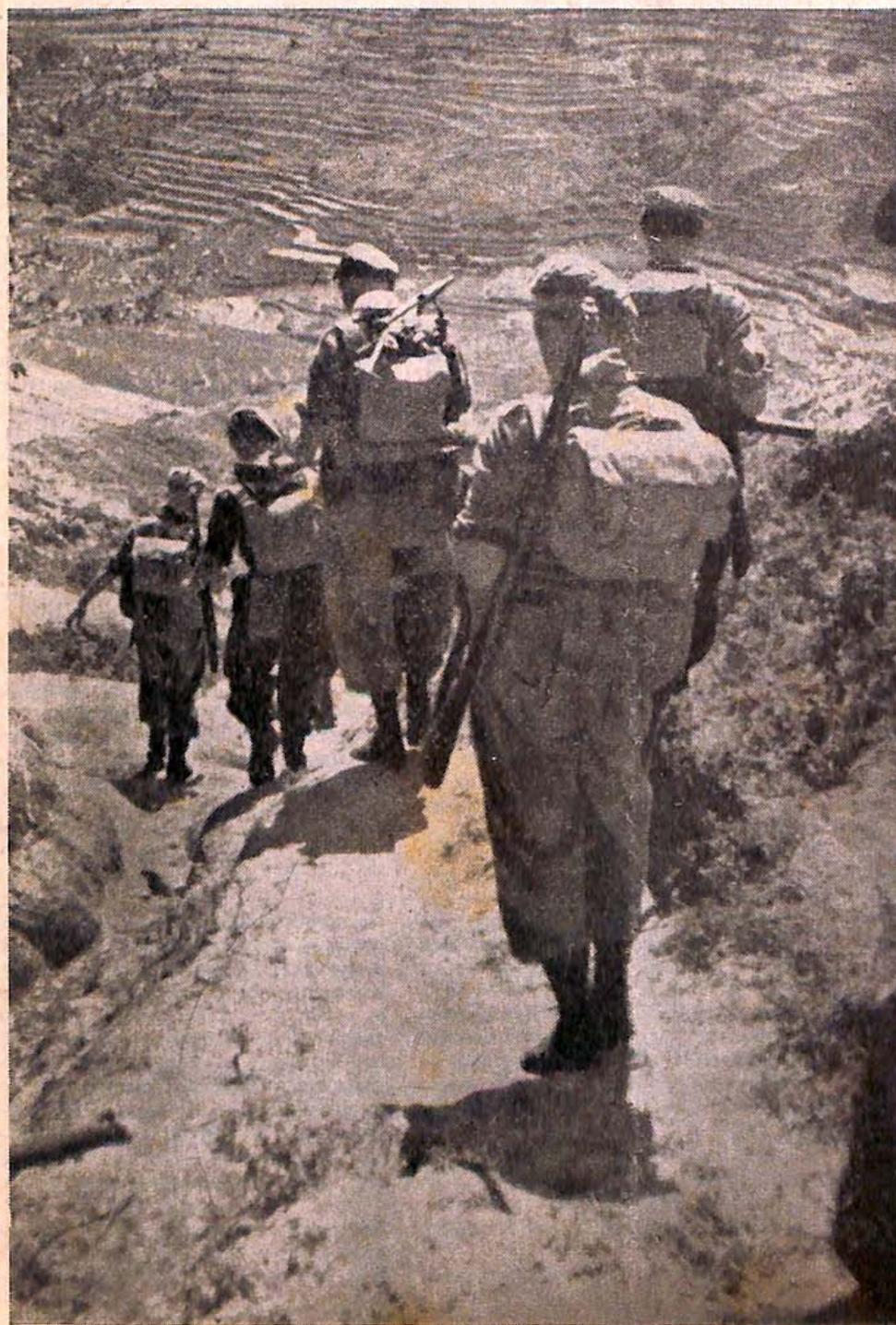

WAPENBROEDERS

UITGAVE VAN
INDIË-VETERANEN

Losse nummers 40 cent

1e Jaargang No. 17
Verschijnt elke 14 dagen
4 Juli 1952

Kwartaal-abonnement
f 2,50 te betalen ten name
van Penningmeester Vete-
ranen Legioen Nederland,
Postrekening No. 581684,
Leiden

Redactie-adres:
Algemeen Secretariaat
en Penningmeester:
Postbus 172, Leiden
Tel. K 1710—30163
Voor zakelijke advertenties:
Postbus 76, Apeldoorn

OP DE KORREL

- * Wij en Amerika
- * Amsterdam en het KNIL
- * De vlag
- * De West
- * Legioen
- * Geldvermorsing

Achter het
beroerdste ravijn
wacht het betere
NEDERLAND

ONZE VOORZITTER

van het voorlopige Hoofdbestuur, de oud-Lt.Kol. Th. Keuning, heeft door bepaalde omstandigheden zijn functie in het Legioen moeten neerleggen. Dit is geen desertie, want hij is en blijft legionnaire.

Wij zijn hem en Mevrouw Keuning grote dank verschuldigd voor wat zij belangeloos en met toewijding voor ons Legioen en Nederland hebben gedaan, de overste als de man die de HB-vergaderingen presideerde met in zijn hand de eerste de beste pook die hij vinden kon, Mevrouw voor wat zij achter de schrijfmachine op ons algemeen secretariaat verrichtte.

De overste is weer terug in actieve dienst. Hij is een man van grote militair-politieke successen geweest in het hem toevertrouwde rayon in Indonesië en wij hopen dat hij in zijn nieuwe functie dezelfde hoge volvoering mag vinden, als Indonesië hem schonk.

Theo en Lusa, jullie beiden: alle geluk verder en dat je moogt vinden en bereiken, wat je verwacht. Een warme, welgemeende handdruk van deze plaats af . . .

Kapitein Westerling

is vaak het onderwerp geweest van vragen en gesprekken in het Legioen. Dit is helemaal niet vanzelfsprekend want het moet als volkomen natuurlijk beschouwd worden, dat 't Veteranenlegioen de veteraan Westerling als een der zijnen beschouwt en derhalve ook voor zijn rechten zal opkomen, wanneer die in de verdrukking mochten komen.

Er zit echter meer aan dit onderwerp vast. De kapitein Westerling is omgeven door een massa van sentimenten, valse aantijgingen, laster en onwaarheden, die zijn positie niet makkelijk maken. Wij weten allemaal van zijn jarenlange zwerftocht door een breiberg van onrechtvaardigheden en teleurstellingen. Dit gaat iemand niet in de kouwde kleren zitten en een man van minder kaliber dan de roestvrije Turk zou er wellicht reeds geestelijk en moreel aan onderdoor zijn gegaan. Dit neemt niet weg, dat er zeer veel opgehelderd en gezuiverd dient te worden tussen daartoe aangewezen autoriteiten en hemzelf, voordat de figuur Westerling ontstaat van alle aantijgingen en verpolitieke smet tevoorschijn komt. Tot dan is het ook voor hemzelf het beste, dat hij met rust wordt gelaten en zo min mogelijk in het openbare leven treedt. Dit is overigens zijn uitdrukkelijke persoonlijke wens en die van zijn juridische adviseur, een persoonlijke vriend en knap raadsman.

DE TOEKOMST

DREES
WON DE RACE!
DE COMMUNISTEN
LIETEN ZICH KISTEN!

Met rode menie op een stuk karton geklad en dit weer op een boom geprikt, zo zagen we Donderdag na de verkiezingen dit rijmpje langs de weg. En inderdaad: in de jaren 1942 tot en met 1945 heeft ons land een invloed ondergaan, waar we later eigenlijk veel te weinig over hebben nagedacht. In 1937, midden in een tijd van crisis en werkloosheid, dus van grote ontevredenheid en geestelijke depressie, behaalden de communisten in Nederland drie zetels in de Tweede Kamer. Maar bij de verkiezingen van Mei 1946, de eerste na de oorlog, was dit aantal reeds gestegen tot niet minder dan tien. Gedurende de oorlog tegen de nazi's, sedert Zjokof's doorbraak bij Stalingrad, sedert de strijd om het Donetsbekken en de Dnjepr, verwierf het Russische regiem zo'n enorme goodwill in het Westen, dat men geneigd was te vergeten waar het de communisten eigenlijk om gaat; bij zulk een begoocheling voer de Communistische Partij Nederland wel.

Dit gezwel in ons volk moest naderhand echter wel uitdrogen. Geleidelijk aan gebeurt dit dan ook: bij de Tweede Kamer verkiezingen van 1948 behaalden de communisten 7,7 % van het aantal stemmen, bij de Statenverkiezingen van 1950 nog 6,8 % en nu 6,2 % van het totaal aantal stemmen.

Een ander verschijnsel sedert de oorlog is de sterke stroom van het socialisme, die door de volken trekt, ook door het Nederlandse. Dit is alleszins begrijpelijk. Door het gezamenlijk gedragen leed en het verzetswerk is de oorspronkelijke voedingsbodem van het socialisme, dat ontstaan is uit de wantoestanden waarin de arbeidersklasse leefde, op natuurlijke wijze verbreid tot bredere lagen in ons volk. De gelijkheid voor alle mensen is door de noodtoestand van de natie praktisch geworden en heeft vooral onder de jongeren sterke aanhang gekregen. Het volk in alle lagen voelde zich verbonden door dezelfde gevoelens, het deelde alles gelijk op en de vele verschillen, die in rustiger tijden zo'n bron van wanbegrip en tegenstellingen vormden, vervaagden.

Deze toestand eindigde voor velen

bij de capitulatie van Duitsland. De partijstrijd dreef weer wiggen in het volk, oude stokpaardjes werden van stal gehaald en opnieuw driftig bedrezen, het was weer afgelopen met de eendracht. Waar de oorlog de wording had afgebroken van een betere maatschappij, waarin naar sociale rechtvaardigheid voor allen werd gestreefd, werd het werk weer opgenomen.

Wij stemmen met vreugde in met de vele sociale voorzieningen, die na de oorlog getroffen zijn voor brede lagen van ons volk. Dit is een historisch groeiproces, waar elke welkenkende mens aan dient mede te werken. Doch ons inziens moet dit gevoeld worden door een innerlijke discipline, een hoge opvatting van het individuele verantwoordelijkheidsbesef, niet alleen tegenover zichzelf, doch ook en vooral tegenover de medemens, tegenover de hele gemeenschap. De „gelijkheid voor alle mensen" moet niet slechts bepaald worden door de wet, doch moet leven in het hart en het wezen van elke mens. Daardoor is het aankweken van een goed, gezond Nederlands saamhorigheidsgevoel even broodnodig als het treffen van sociale voorzieningen. Is dit saamhorigheidsgevoel er, dan zullen de mensen uit zichzelf meer voor elkaar overhebben en dan zullen de bestaande verschillen een natuurlijk einde vinden.

Zoals het thans in Nederland toe gaat, is het niet goed. Wanneer wij onder de oppervlakte van ons schijnbestaan kijken, zien wij dezelfde kwade verschijnselen, zij het in een ander kleed gestoken en onder andere benamingen, als die voor de oorlog een wantoestand voor velen geschapen hebben.

De sociale voorzieningen hebben enerzijds veel goed gebracht, anderzijds is er een afbraak geweest van geestelijke en nationale kracht. Het verantwoordelijkheidsgevoel heeft een duchtige knauw gekregen. Natuurlijk is het onjuist, dit te wijten aan het stelsel der sociale voorzieningen; het is echter zeer zeker toe te schrijven aan het feit, dat niet te zelfdertijd bij het treffen van deze voorzieningen gestreefd is naar de vorming van de beste voedingsbodem voor deze voorzieningen, nl. de nationale solidariteit. Integendeel, de klassenstrijd is weer uitgebuit, de tegenstellingen zijn verdiept en in plaats van met klem en doorlopend te streven naar een ontwikkeling van het verantwoordelijkheidsgevoel, — is er bijna uitslui-

tend gespeculeerd op het materialistische instinct.

Voor ons geldt iets anders; het verzet en het oorlogsterrein zijn harde en eerlijke leermeesters geweest. Tot in het merg van onze botten voelen wij, dat wij er nooit zullen komen met individualisme en geldelijke zorgen van de één, en dik-doen van de ander, terwijl wij toch allemaal in hetzelfde schuitje zitten en allemaal spiernaakt op de wereld zijn gekomen en straks dezelfde soort wormen aan ons lichaam zullen krijgen. Wij hebben van onze leven-leermeesters geleerd, de Mens niet te beoordeelen naar de beurs die hij draagt, de kennis die hij heeft of naar zijn huidskleur, maar uitsluitend naar zijn gehalte. Voor profiteurs van welke zijde dan ook moet in onze maatschappij geen plaats meer zijn en het is zeer zeker goed, dat daartegen gewaakt wordt door de overheid. Doch dit moet o.i. niet leiden tot een algehele staatsbemoedenis. Dit moet alleen voortkomen uit het verantwoordelijkheidsbesef van alle mensen en het is daarom zaak, met z'n allen er naar te streven dat dat verantwoordelijkheidsbesef, die geestelijke discipline, er komt. Dan blijven de menselijke waardigheid en vrijheden bestaan, de geest is dan gezond en weerbaar en dit leidt tot een gezonde gemeenschap en een gezonde toekomst.

Het beste kunnen wij dit misschien verklaren aan de hand van de veldpraktijk. Een commandant dient zijn troep saamhorigheidsgevoel te geven en het eigen initiatief aan te moedigen. Elke vent moet weten, dat hij afhankelijk is van de anderen, doch meteen ook, dat hij grote verantwoordelijkheid draagt voor de troep. Dat komt in de praktijk neer op een goede geest, een hoog moreel en gezonde discipline. Zo zullen ze het samen best rooien.

Wanneer een commandant echter alles alleen en zelf wil doen, als een baboe achter de mannen zit met „dit mag niet en dat mag wel“, dan verslapt hij daarmee de geest, geen vent voelt zich meer verantwoordelijk en ze doen maar. Die commandant houdt dat ook niet vol, hij over-draaft en schreeuwt zich op een kwade dag en knapt af en hij laat dan een volkomen weerloze troep achter.

Laten wij nu eens de toestand in z'n geheel bekijken. Het lijkt er op, dat we het machtig goed hebben, maar dat is allemaal schijn. In feite zijn we zo failliet als nooit tevoren en de hele welvaart berust op schijn. Wij zullen maar al te gauw tot de harde ontdekking moeten komen, dat het bruine leventje, dat velen vandaag zorgeloos leiden, zo niet door

kan gaan. Voor velen is het trouwens toch al een hele toer om aan de slag te komen of te blijven; de werkloosheid en de slapte in vele zaken in ons land zijn niet te verwaarlozen en ze zijn ook heus niet zo maar uit de lucht komen vallen. We staan nu eenmaal voor het feit, dat ons land een oppervlakte heeft van 32.000 vierkante kilometer, waar ongeveer voor vier miljoen mensen eten en werk is, wil het tot echte welvaart kunnen komen. Maar er wonen tien miljoen mensen. Op de één of andere manier moet men dat wel gaan merken. Vóór de oorlog deed in Batavia het verhaal de ronde van zeven Chinezen, die hun dagelijkse portie bami trachtten te verdienen door voor elkaar de kleren was te doen. Natuurlijk ging dat niet. En wij, tien miljoen Nederlanders, kunnen ons hoofd óók niet boven water houden door elkaar bijv. les te geven en door alléén maar sociale voorzieningen voor elkaar te treffen. Wij moeten ook ergens anders onze spullen verdienen.

Dat zou van de export kunnen gebeuren, maar voor de export zijn wij afhankelijk van de andere landen en die sluiten om de haverklap hun grenzen en dan staat hier weer een hele bedrijfstak met aanverwante industrietjes op z'n kop.

Wij moeten ons kostje van de handel halen, zeggen anderen. Inderdaad, door onze handel en scheepvaart zouden wij wel een duitje binnen onze staatsgrenzen kunnen halen, waar zovelen in ons land op dat gebied hele Pieten zijn. Maar kunnen wij er alles mee bereiken? Het buitenland voelt zich toch al genoeg gegrepen als de gewiekste Hollandse handelaars anderen weer een vet postje afsnoepen (waar wij overigens

onze tien miljoen magen mee moeten vullen) en buiten ons land is men het oude Engelse rijmpje nog niet vergeten: „In matters of trading the fault of the Dutch is giving too little and asking too much“ (Het is altijd de fout van de Hollanders geweest te weinig te geven en te veel te vragen).

Wij moeten dus iets anders zien te vinden. Een oplossing voor ons hele volk. Dit is een zaak, waar wij allemaal voor verantwoordelijk zijn en waar wij ook allemaal hard aan mee moeten werken.

Het spijt ons dat de meeste politieke partijen in dit opzicht zo weinig belangstelling hebben. Er drijft een sterke stroom door de rijen van onze politici en regenten om de makkelijkste weg te kiezen: te teren op buitenlandse leningen en de grootste problemen te ontwijken door ons Koninkrijk op te lossen in een federatie, waarvoor Amerika bereid is te schokken.

Wat wij hier missen is de sterke formatie van Nederlanders, die de tanden op elkaar zet, bereid is de schijnwelvaart overboord te gooien en daarna, in armoede en zweet van een hele natie, de uitweg te doorbreken uit deze impasse. Die de noodzaak aanvoelt, in de eerste plaats te streven naar de gezondheid van de nationale geest en naar de solidariteit in het volk. Daarvoor moeten vele enghartige, zinloze en onnatuurlijke tegenstellingen van de kaart, daarvoor moet gezocht worden naar de punten van overeenkomst. Laat de politici ons volk daar in voorgaan, wij zullen met hart en ziel volgen.

Daarvoor is tezelfdertijd nodig een doelbewuste buitenlandse politiek, die door het gehele volk gedragen wordt en die zich niet bezig houdt met hersenschimmen. Een politiek van realiteiten, die recht op het doel afgaat, ons volk er niet buiten houdt en duidelijk opkomt voor de grote belangen van ons Koninkrijk.

De gevaren die Nederland bedreigen zijn vele en acuut. Wij moeten ze niet ontlopen maar tegemoet gaan. Wij moeten weer zoveel vertrouwen en geloof in onszelf hebben, dat wij bereid zijn de heilige noodzaak voor een oplossing te aanvaarden. Het gaat ons niet om een maatschappelijke zekerheid zonder ideaal; nóg minder is dit een bekrompen, on-Nederlandse vorm van overspannen nationalisme. Het gaat om het vinden van een nationale oplossing voor ons hele volk, het gaat om ons devies: voor God, voor Nederland en Oranje. Dit doel mag niet verloren gaan in onze door materialistische en imperialistische machten overwoekerde wereld.

KIJK UIT :

ONZE ONAFHANKELIJKHEID

Het zit ons hoog met het even noodzakelijk als beroerd probleem, maar al te vaak scherpe critiek te moeten uitoefenen op de bemoeienissen en daden van Amerika.

Het is zo beroerd, omdat wij grote dank verschuldigd zijn aan de Amerikaanse belastingbetaler, die de enorme leningen aan ons totaal verarmd en verkommerd Nederland, ja, aan heel West-Europa mogelijk maakte. En ook omdat wij het grote gevaar inzien van deze critiek omdat deze zo licht kon leiden tot de aversie tegen Amerika, die Rusland en zijn satellieten maar al te graag aankweken bij de volken van de z.g. Vrije Wereld.

Maar deze critiek is daarnaast bitter noodzakelijk, omdat wij in Amerika's bemoeienissen en zijn politieke machinaties een groot gevaar onderkennen voor de laatste restanten onzer onafhankelijkheid. Het is een ondragelijke gedachte, dat die onafhankelijkheid, waarvoor wij zoveel en zo harde jaren vochten en tienduizenden onzer het hoogste offer van hun leven of een levenslange verminking brachten, thans belaagd wordt door het wanbegrip en de kortzichtigheid van een bondgenoot, met wie wij tezamen de oorlog op de twee hardste fronten vochten en die toentertijd, in het uur van de grootste nood, slechts bewonderende en dankbare en zeer waardevolle woorden wist te vinden voor Nederland.

Het is een moreel vagevuur, onszelf in de verachtelijke positie van een zeer laag geklasseerde vazalstaat te weten, die niet op eigen krachten zich kan opheffen doch om der wille van een materialistische instelling zich laat bedelen uit een buitenlandse beurs.

Wij kregen van de week enkele artikelen, die gewijd zijn aan dit „Amerikaanse probleem“. Lees ze alsjeblift met het kritische oog, dat een onderscheid weet te maken tussen onze welgemeende waardering voor het Amerikaanse volk en ons verzet tegen het beleid van zijn politici. Verder is het zeer gewenst, dat wij niet zonder meer een beschuldigende vinger naar Amerika strekken; wij dienen allereerst de hand in eigen boezem te steken en te concluderen, dat het de Amerikaanse politici dan

ook wel bijzonder gemakkelijk is gemaakt door ons volk en uit zijn naam door onze regeringen, omdat het waarlijke, overtuigende verzet tegen de verdere afbraak van onze onafhankelijkheid is uitgebleven.

Dat dit zo is gekomen, doordat wij onszelf futloos en karakterloos hebben laten deponeren op de vazalhoop, is geen reden om ons maar bij alles neer te leggen. Zelfrespect en eigenwaarde, gevoed door een sterk vertrouwen en geloof in eigen innerlijke kracht, zouden ons dienen te redden uit deze vreselijke impasse, waarin wij op het laatste aalmoes wachten. Noorwegen, Zweden en andere kleine landen brengen die waarden op voldoende overtuigende wijze tot uiting en hebben derhalve ook de morele moed om tot Amerika het „Neen!“ te zeggen, wanneer het gaat om het opgeven van delen van de nationale zelfstandigheid. Doch in die landen leeft bij het volk de belangstelling voor alles, wat het landsbelang betreft en de regeringen daar weten zich gedragen en gesteund door een uitgesproken volksmening en -wil.

In dit onverschillig-gemaakte volk van ons echter is geen interesse voor het landsbelang. In dit volk is het materialistische belang van het individu en de groep aangekweekt tot de hoogste levenswet. En bovendien toont de pers, voor zoverre zij nog onafhankelijk is, eveneens bitter weinig belangstelling voor de enorme problemen, die op dit ogenblik onze nationale zelfstandigheid omwikkelen en dreigen te verstikken. Wij zien het daarom als een plicht, hiervoor tenminste in onze kringen (die de weerbare kern in ons volk omvat) belangstelling te brengen.

Alleen uit de geestesnood die ontstaan kan, wanneer men eindelijk beseft hoe dicht wij reeds tot het einde genaderd zijn, kan de inspiratie geboren worden om in een laatste krachtsinspanning de hoogste waarden in ons land en volk te redden van een roemloze ondergang.

En daartoe, tot die eerste stap van de bewuste inspiratie, dienen dan de volgende artikelen:

WIJ EN AMERIKA.

DE AMERIKAANSE OPDRACHT

De „New York Herald Tribune“ van 17 Juni nam het volgende artikel over uit de „Washington Post“:

„EENHEID IS ONDERWEG.

Tenslotte heeft het Congres zowel door een praktische daad als door vriendelijke woorden getoond, dat de Verenigde Staten de grote zaak van de éénwording van Europa nastreven. De nieuwe wederzijdse veiligheidsact, die de Senaat naar het Witte Huis heeft gezonden, geeft bijzondere machtiging tot het verstreken van militaire en/of economische hulp aan de organisatie van het Atlantische Pact of aan de vertegenwoordiging, die het Schuman kolen- en ijzerplan zal leiden, of aan

het zes-natie-lichaam dat het Europese leger zal besturen. Dit is een beslissing vol verbeeldingskracht, die wel tot ver in de toekomst herdacht mag worden, ook wanneer alle andere bijzonderheden van de huidige wet reeds vergeten zijn.

Vroegere Congressen hebben reeds hun steun aan de Europese éénwording als een ideaal tot uitdrukking gebracht, soms op zeer welsprekende wijze. De eerste wet voor het Marshallplan, in 1948, erkende dat Europa niet mocht worden herbouwd als een nieuwe vuurhaard van soevereine nationaliteitsstaten. De huidige wet op de wederzijdse veiligheid volgt dezelfde jaarlijkse traditie van het verwelkomen van „de zojuist bereikte vooruitgang in politieke federatie, militaire samenwerking en economi-

sche éénwording van Europa“. Maar tot aan dit jaar is het Congres nimmer zo ver gegaan om het gebruik van Amerikaanse fondsen toe te staan voor bovennationale organisaties in plaats van voor afzonderlijke staten. Het meest hieraan nabijkomende was de beslissing van 1950 om 350 miljoen dollar van Marshallfondsen over te geven aan de Europese Betalings Unie.

De praktische gevolgen van de nieuwe beslissing zullen, natuurlijk, belangrijk en waardevol zijn. Een centraal agentschap voor de besteding zal nu in staat zijn Amerikaanse fondsen te gebruiken en orders te plaatsen zonder te letten op nationale grenzen. En Generaal Ridgeway's Hoofdkwartier, als de militaire arm van de Atlantische or-

ganisatie, kan een vrijer hand hebben in de verdeling van Amerikaans materiaal.

Maar de symbolische gevolgen zullen veel verder reiken. Want door deze beslissing is de Europese éénwording niet langer een vaag ideaal. Onafhankelijke nationale staten geven al een deel van hun souvereiniteit over aan bovennationale vertegenwoordigingen. Wat het Congres heeft gezegd — en het verdient de hoogste lof dat het dit initiatief genomen heeft — is dat de Verenigde Staten van Amerika deze vertegenwoordigingen de zenuwen zullen geven, die ze nodig hebben om sterk te worden, resultaten te boeken en duurzaam te zijn.

Waarlijk: het Huis van Europa neemt vóór onze ogen vorm aan!"

Alsjeblieft!

En wij maar rondbazuinen dat Amerika gevochten heeft voor de Rechten van de Mens, wij maar voetstoots geloven dat het Atlantische Handvest van Augustus 1941 welgemeend was en is. Staat daarin niet: ten eerste: de Verenigde Staten en Engeland streven niet naar vergroting, hetzij van grondgebied, hetzij anderszins;

ten tweede: zij wensen geen gebiedswijzigingen te zien welke niet in overeenstemming zijn met de vrijelijk uitgesproken wensen van de betrokken volken;

ten derde: zij eerbiedigen het recht van alle volken, de regeringsvorm te kiezen waaronder zij wensen te leven en zij wensen dat soevereine rechten en zelfbestuur worden teruggegeven aan de volken, die door geweld daarvan beroofd zijn; enz. enz.

Wie is het die nu nog wil of kan volhouden, dat bij de zogenaamde éénwording van Europa ooit sprake is geweest of nog is van vrijelijk uitgesproken wensen van de betrokken volken? Alles wat met betrekking hiertoe is gebeurd, is met economische dwangmiddelen opgelegd van buitenaf.

Alles wat wij na de oorlog hebben zien gebeuren, duidt er op dat Amerika de rest van de wereld behandelt als een kolonie. Hun wensen voeren zij door, hun verlangens, hun belangen en zij houden de mogelijkheid tot stopzetting van hun leningen als stok achter de deur. Met de beste wil ter wereld kunnen wij hier niet meer spreken van het eerbiedigen van de rechten der volken.

Wij hebben ook reeds genoeg ondervonden, hoe de rechten van kleine volken gelden; zie naar hetgeen Ambon is overkomen. Ambon's dringend verzoek om zijn rechten voor te brengen voor het forum der Verenigde

Naties werd door Warren Austin onder het loodje gelegd.

En met dit erbarmelijke voorbeeld voor ogen kunnen wij ónmogelijk het benodigde vertrouwen opbrengen om nu zo maar aan te nemen, dat het met dit kleine Nederland niet precies dezelfde weg zal gaan, wanneer het straks op de rechten aankomt. Integendeel, wij houden ons hart vast wanneer wij de Amerikaanse buitenlandse bezig zien iets door te drijven.

Er is het voorbeeld van Azië. Het State Department had immers zo'n prima adviseur voor de Aziatische politiek! Wie kent de naam van professor Lattimore niet? Weliswaar werd hij een jaar of twee geleden openlijk beschuldigd van communistische sympathieën, maar dit is zeer officieel tot laster verklaard. Maar onlangs heeft de Amerikaanse regering de professor hoogst persoonlijk officieel verboden het land te ver-

laten aangezien men hem er nu op eens wel van verdenkt, na de grote verdiensten zijn heil te willen zoeken achter het ijzeren gordijn. De grote verdiensten . . . de chaos en het voortwoekerende Chinese communisme in Indonesië, in de Filipijnen, China volkomen communistisch, India dat zich hoe langer hoe verder van het Westen verwijderd, de heksenketel in de Arabische staten, een wild en ongebreideld fanatisme dat zich als een verterend vuur over Noord-Afrika verspreidt, de communistische dreiging in Japan . . . Overal en altijd werd daar de Amerikaanse tussenkomst en hulp grif aangeboden. Laten wij aannemen dat dit inderdaad met de (naar Amerikaanse opvatting) beste oogmerken gebeurd is, dus werkelijk bedoeld als spontane hulp aan de betrokken volken, dan kunnen wij alleen vaststellen, dat de Amerikaanse politici nooit iets begrepen hebben van de sentimenten en van de achtergronden van velerlei problemen. En met het Amerikaanse

volk waren en zijn deze politici het meest vatbaar voor leuzen als „Vrijheid” en „Weg met het kolonialisme”. Als iemand maar zegt, dat hij ergens een democratie wil gaan vestigen, roepen ze al heel hard hoera! en bieden hun „American way of life” op de koop toe aan als hét middel voor het eeuwige geluk.

Laat ons ons ernstig bezinnen op de kern van het artikel uit de „Washington Post”, waarmee wij openden. Wij begrijpen daaruit, dat de bedoeling van alle hulp die ons met Amerikaanse dollars verstrekt is, niet anders is (en nooit anders) is geweest) dan de afkoop van de vrijheid en zelfstandigheid der West-Europese landen. Ook hier is het beproefde politieke spel van de schone leuze gespeeld: de Europese eenheid, de Europese staten samensmelten, daar één staat van maken zoals „bij ons in Amerika”. Want „bij ons in Amerika” is het ook mogelijk gebleken dat mensen uit al die landen nu samen één staat vormen, dus moeten die landen zelf het óók kunnen. (Wat er van de oorspronkelijke bevolking is heel gebleven, daar wordt maar over gezweven).

Nu hebben we het reeds eerder gehad over deze dwaze zienswijze van de Amerikaan. Hij vergeet dat al zijn voorouders, die uit Europa wégemigreerden, alle banden met het verleden hadden afgesneden en zich geestelijk helemaal instelden op een nieuw begin. En ondanks dat absolute opgeven van het eigen, oude vaderland, blijkt toch nog vaak hoe men zich, vaak nog na eeuwen, verbonden voelt met het land van herkomst.

En wat óns betreft, en alle volken die nog leven en werken en streven in het eigen land, in óns leeft de geschiedenis, al het historisch gegroeide, het maakt een wezenlijke kern uit van ons bestaan. Voor óns zegt het iets „Nederlander” te zijn. En dit geldt voor die andere volken in hun eigen landen precies zo.

Wij zien in de Europese eenheidsbeweging de mensen van de tweede internationale op de voorgrond treden, wij kunnen als practisch gevolg hiervan de macht van de derde internationale, van Moskou, verwachten. Dit is geen beschuldiging of verdachtmaking aan het adres van al degenen, die uit wezenlijk ideële overwegingen de éénwording in Europa zoeken, doch wij zeggen dit omdat wij hen dan wel een té vergaande goedgelovigheid verwijten. Deze Europese éénwording, vooral zo kort nog na een alles-verscheurende wereldoorlog, is geen ideaal dat in de volken leeft en door hen naar

voren wordt gebracht ter vervulling. Het is een onnatuurlijke doordrijving van politici met ontstellende miskenning der waarden, die in de volken leven. Indien deze waarden aan de volken wordt ontnomen, zonder dat zij daartoe geestelijk rijp zijn, maakt men hen onverschillig en nihilistisch en daardoor zowel geestelijk als moreel weerloos tegen het communisme.

En laat niemand zeggen, dat wij de zaak verkeerd bekijken. Tot dusver hebben wij van de Europese éénwording, ondanks alle mooie woorden en leuzen, niets anders gemerkt als een strijd om de macht, niet om politieke beginselen, maar tussen de verschillende naties. Nog vers liggen in ons geheugen de opzienbarende verklaringen van de Franse generaal

Juin, die met opzegging van de Franse deelname dreigde, zo Amerika ook maar een haar krenkte van Frankrijk's nationale belangen. Wij zien geen van harte samengaan, maar het zich toespitsen van tegenstellingen.

Dit is onvermijdelijk. Een van buitenaf opgedrongen bestuur schept haat en nijd, wij hebben het voorbeeld gehad aan de Donau-monarchie, waar de volkeren de heerschappij van de machtigste hadden te aanvaarden. Daarom waren de Oostenrijkse troepen in 1914 zo weinig waard, zij hadden niets wezenlijks om voor te vechten sinds zij met eigen ogen hadden gezien, hoe hun eigen staat kapot werd gemaakt.

Dit maakt het voor ons ook zo moeilijk en beroerd, om op al deze

dingen te moeten wijzen. Het grootste en dreigendste gevaar is het communisme. Wij moeten samenwerken om dit gevaar tegen te houden en daarvoor hebben wij Amerika nodig. Maar het is evenzeer een Amerikaans belang, dat West-Europa niet door Rusland onder de voet wordt gelopen en bezet. Laten wij dit toch alsjeblieft niet vergeten: de West-Europese staten en Amerika hebben elkaar en wederzijds nodig in dit conflict. En dit kan alleen maar goed gaan, als iedereen zijn eigen waarde behoudt, zodat vrije volken uit vrije wil met elkaar samenwerken.

Wij willen en kunnen geen satellieten zonder ideaal zijn.

G. W. T. D.

„Making Western Europe Defensible“

Volgens Nieuw Europa, het blad van de Europese federalistenbeweging, werd in de tweede helft van 1951 door de National Planning Association in Washington een stuk gepubliceerd met als titel „Making Western Europe Defensible“. De zaken die in het militaire hoofdstuk van dit geschrift werden gepubliceerd zijn voor ons wel zeer smadelijk.

In dit rapport wordt vooropgesteld, dat zowel Amerika als Engeland zo sterk zijn, dat beide landen een „fully balanced military establishment“ kunnen vormen, in staat om de eigen grenzen te verdedigen, enz. enz. Maar hier tegenover stelt men dan het arme vasteland van Europa, waarvoor alleen maar deze weg open staat, dat het een collectieve „balanced force“ probeert te vormen.

Geheel duidelijk is ons dit niet; wij dachten, dat de Nato-landen samen een militair bondgenootschap hadden gevormd, en dat dus alle Nato-landen tezamen een „balanced force“ zouden moeten vormen, tot bescherming van de integriteit van het gehele Nato-gebied. Maar, zand erover; we willen nu op wat anders wijzen.

Het geschrift handelt n.l. ook over het moreel van de troep, de „Will to fight“. Dan constateert men, dat het moreel van de strijdkrachten van Amerika en Engeland prima is. De gemiddelde Amerikaan of Engelsman twijfelt geen ogenblik aan de uiteindelijke overwinning, de normale houding van sterke naties wier vaderlandsliefde onverzwakt is. Daarom hebben noch Amerika noch Engeland uit een oogpunt van moreel behoefte aan een nauwer verband met West-Europa dan reeds bestaat naar de Nato. Militaire integratie is dus ook voor Engeland niet nodig.

Maar, zo gaat het stuk verder, voor de continentale staten is dit geheel anders. De schok der nederlaag in Wereldoorlog II enerzijds, de nachtmerrie der bezetting en de vernedering van de nationale trots, omdat men bevrijd is door de Amerikaanse en Britse strijdkrachten anderzijds, hebben een gevoel van zwakte veroorzaakt. En dan, als klap op de vuurpijl, komt de conclusie: De integratie der continentale strijdkrachten zal juist op dit punt een alleszins gunstig effect hebben, zodat het moreel hierdoor belangrijk omhoog gebracht zal kunnen worden.

Het duizelde ons toen wij dit lazen.

Kortweg gezegd: omdat het met onze vaderlandsliefde en ons nationale besef zo treurig gesteld is, moeten wij

maar in het Europese leger worden gestopt, terwijl Engeland, dat nog wél vaderlandsliefde kan opbrengen, er niet aan hoeft mee te doen.

Inderdaad moeten we toegeven, dat er o.a. in Nederland iets zit dat glad verkeerd is. Maar niet het moreel van ons volk is beroerd, maar het moreel van de politici van onze grote partijen. Ziehier wat Dr Bruins Slot op 28 Juni in het dagblad „Trouw“ schreef, n.a.v. de paraphering van het Europese leger:

„Vereniging van de strijdkrachten kan, na vereniging van de zware industrie een belangrijke stap zijn naar de vereniging van Europa. Wanneer alles goed gaat, zullen wij steeds meer gaan denken aan een Europese grondwet. En een verenigd Europa móet er komen, want het is samen gaan of samen vergaan. De weg zal bezaaid liggen met struikelblokken: de bekrachtigingsprocedures in de zes parlementen, de Russische intimidaties, de organisatie-moeilijkheden, de gewone nationale wrijvingen, de noodzaak om aan allerlei nieuwigheden te wennen (er zullen tenslotte Duitse generaals zijn, die iets hoger staan dan Nederlandse generaals).“

We vragen speciaal even de aandacht voor de uitdrukking „de gewone nationale wrijvingen“ en het wennen aan de „nieuwigheden“ van de hogere Duitse generaals!

Kijk, heren van de National Planning Organization, zoiets kunt u nu wel in de Nederlandse kranten lezen, maar ons Nederlandse volk denkt beslist niet zo. Maar als u deze partijpolitiekers nog verder aanmoedigt met hun Europese leger, ja, dan heeft u inderdaad kans, dat u het moreel van het Nederlandse volk zelf kunt verpesten. Want ons volk kan, als het moet, zeer goed vechten, maar dan wil het vechten voor zijn eigen zaak, voor dingen die het heel goed begrijpt: voor de onafhankelijkheid van eigen huis en haard, voor de dorpen en de duinen, voor de Kerken die het gewend is te bezoeken, voor de Westertoren in Amsterdam en voor het graf van Willem de Zwijger in Delft, en ook: voor de soevereiniteit van onze geliefde Koningin Juliana, voor onze Nederlandse instellingen en voor de beste deugden die ons volk steeds gekend heeft. En daarbij

kunnen we kracht putten uit de grote tradities van onze rijk geschiedenis. Als het om deze zaken gaat, staat ons volk pal.

Maar als men ons vertelt, dat dit nu allemaal goed en wel is, maar dat we een „Europees patriotisme” moeten aankweken, en als de geleerden ons vertellen, dat we moeten leren te vechten voor de Europese souvereiniteit, voor de Europese „president”, voor de Assemblée van Straatsburg of voor de Europese deugden, dan vergaat ons alle inspiratie.

We vragen ons af wat die Europese deugden dan wel zijn. Een feit is, dat de volken van Europa op dit ogenblik heel weinig gemeenschappelijk hebben. In April 1951 schreef minister Stikker in het bekende Amerikaanse tijdschrift „Foreign Affairs” het volgende:

„De verbijsterende veelheid van grenzen, rassen, godsdiensten en politieke partijen in Europa schijnt een Amerikaan toe op een volkomen verdeeldheid te wijzen. Er is echter ook eenheid, b.v. in maten en gewichten, spoorbreedten, enz. Het algemeen gebruik van overeenkomstige voortbrengselen der techniek (auto, naaimachine, radio, ijskast), ook de film en de kranten (die veelal nieuws van dezelfde pers-

bureaux publiceren), alsmede de verspreiding van de beste boeken en muziek werken de eenheid in de hand.”

Blijkbaar is dit de standaard om ons volk te inspireren: het Europa van de centimeter en het kilogram, van de ijskast van de burelen en van Fox Movietone Nieuws met de United Press berichten uit de Volkskrant! Of zou het soms het gemeenschappelijke bezit van de politieke partijen zijn, die we in al deze landen terugvinden, dat ons moet aansporen tot het uiterste?

Maar, onzin terzijde, er bestaat geen Europa dat tot onze verbeelding kan spreken en daarom kunnen we er niet spontaan voor vechten. Wel is het mogelijk, dat er een Europa komt, dat door een van de Westerse mogendheden wordt beheerst (Duitsland?), en dat de anderen zich daar dan bij neerleggen. Maar wij zullen ons daar niet bij neerleggen, en daarom willen we vechten voor onze eigen zaak, als vrije partners in het Atlantisch Verbond, maar niet als ondergeschikte huurtroepen in een Duits of Frans Europa-leger, waarin onze nationale onafhankelijkheid geen toekomst meer heeft, en waarin wij zullen terugvallen tot de tijd, waarin men de Noordelijke Nederlanden beschreef als het Bisdom Utrecht met de Kennemer leenstaatsjes.

A. J. V.

STEM UIT AMERIKA

Tenslotte hebben we hier nog een brief uit Amerika, van een ouwejongen-betoel, want hij zit er al zes en twintig jaar en is Amerikaans staatsburger geworden. Maar, schrijft hij, je hart blijft ondanks alles en na alle jaren toch nog in Holland.

„Wat is er lieflijker dan de Betuwe in de lente, wat mooier dan de Veluwe en Drentse heide in Augustus, wat is rustiger en bezonener dan de Loosdrechtse plassen met het wuivende riet, de waterplanten, de irissen en het donkere water met de roodvinnige voorns en baarsjes en de groene snoek tussen het riet? . . . en dan de duinen . . . Please, landgenoten, val niet zo diep voor de U.S.A.-propaganda, . . . kunnen jullie dan niet meer voor jezelf denken? Geloof me, Amerika heeft alleen het voordeel van niet zo crowded (dichtbevolkt. Red. O.W.) te zijn en dat de levensstandaard er hoger is. Maar dat laatste komt omdat ze al de grond- en ruw-producten bij de hand hebben en nu ook de controle, welke Uncle Sam over de halve wereldbol heeft, — bij pure macht en dank zij jullie goedgelovigheid en naïeve verering, . . . damn suckers!

Ik wilde, als Hollander van de oude stempel, dat jullie weer de oude, hardkoppige en nuchtere Hollanders werden. Wat mankéert jullie tegenwoordig? Schei toch uit met die valse droom. Leef alsjeblieft met je tijd mee. Mijn oude hart is nog altijd met Holland en het doet mij pijn te lezen van jullie naïeve opvattingen en hoe jullie daar rondscharrelen. Staar je

niet blind op jullie kleine, misselijke onderlinge verschillen, maar zoek de ruimte voor je gedachten en idealen. Hoe zeggen jullie dat ook al weer? „Als je in het bos bent, kun je vele van de bomen zien maar je kunt niet de uitlijnen van het woud observeren.”

Ik kan jullie niet van deze grote

Wij waren toen zo verrekte goed in 't speuren naar mijnen en trekbommen. Is 't nou opeens afgelopen en dwalen we blind en slaperig door dit onmetelijke wereldpolitieke mijnenveld? Laten we alsjeblieft uit onszelf weer klaarwakker worden en niet wachten tot de enorme en moordende klap gevallen is . . .

afstand adviseren, wat je dan wel moet doen. Maar onthoudt één ding: wij hier in Amerika zijn geen haar slechter of beter dan jullie in het oude vaderland. Maar in Amerika ligt nu de macht. En als jullie je vaderlandse en algemene geschiedenis beter hadden geleerd in plaats van jullie alleen de jaartallen in de kop te prenten, dan hadden jullie nu geweten hoe je handelen moet. Dan hadden jullie geweten dat gedurende al de voorgaande eeuwen degenen, die de macht in handen hebben, deze macht misbruiken voor zichzelf, al is het dan ook onder allerlei mooi-klinkende leuzen.

Er zijn vele idealisten in Amerika, . . . maar idealisten hebben hun eigen „brand of ideals”, hun eigen soort idealen. Misschien verschillen die van jullie idealen. Wat voor jullie heilig is, is voor hun wellicht silly. Maar geef dan ook uiting aan wat jullie wel willen en laat je niet zo blindelings leiden. Idealisten en realisten, ze misbruiken heus allemaal hun macht, de één in de naam van utopia, de andere in de naam van het recht van de sterkste.

Alsjeblieft, landgenoten, . . . word wakker en blijf wakker. Sterke karakters en mensen die waarheid onder ogen durven te zien zijn in staat alles te veroveren, zelfs de zelfstandigheid van hun land. Kijk uit, kerels, kijk uit! en bedenk vooral, dat de grootmoedigheid van de leenheer zo lang duurt tot hijzelf in moeilijkheden komt. En daar zijn wij in Amerika zo langzamerhand zelf aan toe. Alsjeblieft, kijk dus uit!

Jullie vriend,
George V. Stietz,
Richmond, Cal.

Amsterdam en het KNIL

IN Amsterdam-Zuid staat een monument, opgericht ter nagedachtenis aan de grote pacificator, Generaal en Gouverneur-Generaal van Heutsz.

Zo op het eerste gezicht zou je niet zeggen, dat dat bouwsel aan een groot en bijna onnavolgbaar Nederlander is gewijd. Gelukkig heeft de ontwerper er bijtijds aan gedacht de naam van de man aan de voorzijde aan te brengen; daardoor weten de nageslachten tenminste, dat 't de bedoeling wél was. Die naam dan staat op het voetstuk van een beeld, waarin men met wat fantasie een vrouwenfiguur kan herkennen, die gereed schijnt te staan in het halfronde basin te springen, dat midden voor het

monument is aangelegd en waarin des zomers een laagje water staat. Dit laagje water wordt dan op peil gehouden door een aantal ter weerszijden van het beeld ontspruitende dunne waterstraaltjes.

Dit basin is een grappige inval van de ontwerper geweest, waarvoor alle kindertjes uit de omtrek hem nog steeds innig dankbaar zijn. Want geen stad kan bogen op een zo monumentale pootjebaad- en bootjevaargelegenheid als Amsterdam met z'n Van Heutsz-monument.

Dat moet U eens gaan zien op een zomerse dag: in het water spartelen kleuters rond, omgeven door ouders, belangstellenden en ijscomannen.

's Winters, als het basin ledig is, biedt het aan de iets rijpere jeugd een attractie van geheel andere aard. Op de prachtige gladde tegelvloer kan men luisterrijk rondfietsen en kleine speedway's organiseren.

En dit alles ter ere van Van Heutsz. Deze toestand schijnt een iegelijk volkomen te bevredigen. De Amsterdamse vroedschap is wellicht van mening, dat dit aan ons koloniaal verleden herinnerend monument vele stadgenoten aanstoot zou geven wanneer men aan het monument zijn oorspronkelijke bestemming zou hergeven en dus van deze kinderspeelplaats weer een monument zou gaan maken.

Nu is, enige maanden geleden, op initiatief van de Koninklijke Nederlandse Vereniging „Ons Leger" een bronzen krans aan dit monument gehecht, ter ere van het zo smadelijk opgedoekte Koninklijke Nederlands-Indische Leger.

Hoe goed bedoeld dit gebaar overigens ook moge zijn, een dergelijk kransje is toch maar een magere hulde voor een leger met een traditie als het K.N.I.L. Maar dit terzijde.

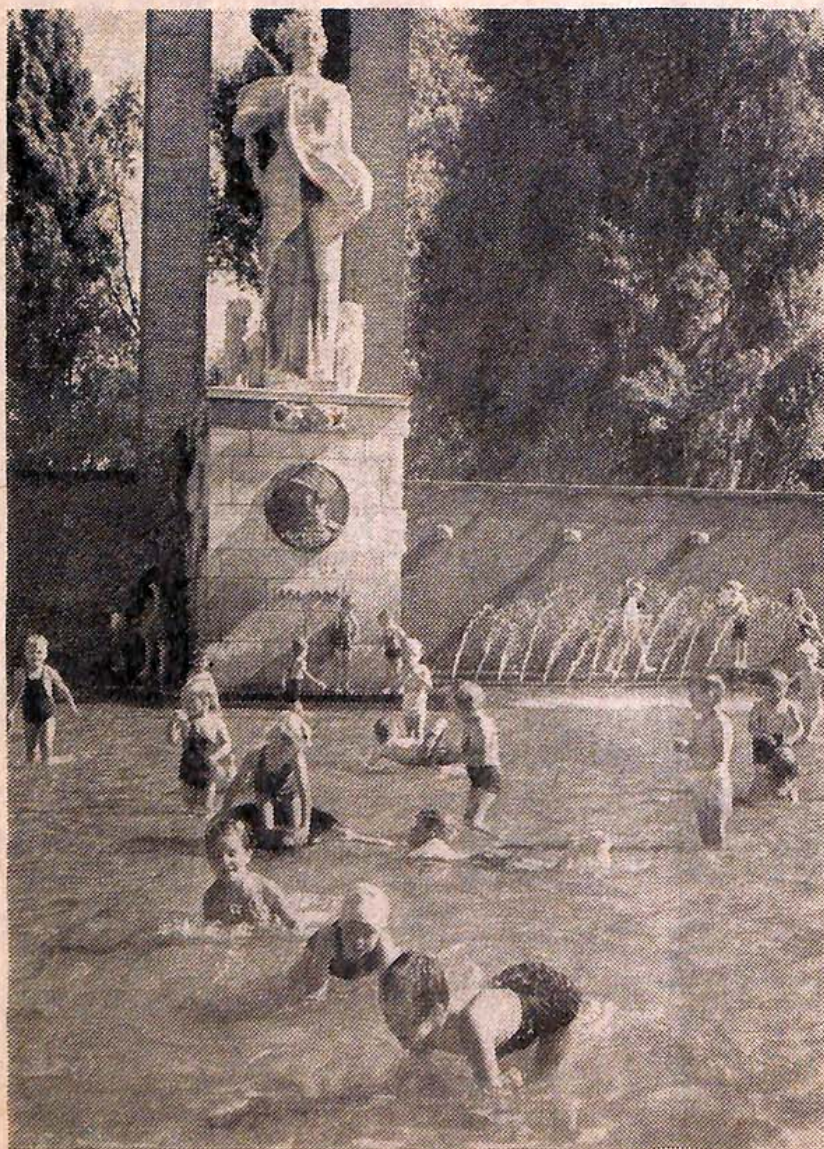
Men hechtte de krans aan de voorzijde van het monument, met een kleine gedenkplaat er onder. Amsterdams burgemeester, die bij de onthulling het woord voerde, aanvaardde de krans namens de gemeente Amsterdam en zegde toe voor de instandhouding en bescherming daarvan te zullen doen zorgdragen.

Nu kan U uit het voorafgaande reeds gebleken zijn hoeveel waarde men aan deze „monumentenzorg" van de gemeente Amsterdam mag hechten. Welnu, een luttel aantal dagen na de onthulling miste de opmerkelijke voorbijganger plotseling de krans.

Wat was gebeurd? Was de krans gestolen? Achterover gedrukt soms door handelaars in oude metalen? . . . Brons is waardevol! Of had de altijd actieve Amsterdamse jeugd de zorg voor de krans van de gemeente overgenomen?

Niets van dat alles. Wanneer men thans eens langs de achterzijde van het monument wandelt, zal men dáár de krans met gedenkplaat bevestigd zien. Aan de achterkant, jawel . . .

De zorg der gemeente Amsterdam is waarlijk treffend. Het zou mogelijk zijn dat de spelende jeugd een kielkje zou openscheuren aan één der bronzen uitsteeksels. Eveneens zou het wel eens kunnen gebeuren, dat

een ontvankelijk kinderzieltje door de aanblik er van geschokt zou kunnen worden.

Wat moet je als vader zijnde zeggen tegen je zoon als-ie vraagt: „Vader, wat is dat?” . . . Dan zul je moeten zeggen, dat die krans daar werd opgehangen als een hulde aan het K.N.I.L., dat zo lang en zo goed in Indië heeft gevochten. Met klewangs en zo. Je zoudt natuurlijk ook kunnen zeggen, dat die krans een rouwkrans is, daar opgehangen als teken van droefheid omdat het oude K.N.I.L. dood is.

Neen, voor zulke problemen kun je als goed gemeentebestuur je burgers niet stellen. Dan maar uit het gezicht, die krans. Zodat de jeugd ongestoord voort kan gaan met pootjebaden bij het monument dat werd opgericht voor één der grootsten van dat K.N.I.L.

Deze stad heeft blijkbaar veel vergeten.

Zij vergeet, dat zij haar opkomst en glorie alleen en uitsluitend dankt aan ons zo veel gesmade „koloniale” verleden. Dat zij, als geen andere stad in den lande, werd tot wat zij nu is, dank zij haar handel met onze koloniën.

Het zou Amsterdam sieren, wanneer ze zich voor haar verleden niet schaamde.

Het zou op haar weg liggen monumenten als de hier besprokene beter te beschermen en te verzorgen dan nu het geval is.

Over de schoonheid van het monument op zichzelf kan men natuurlijk van mening verschillen. Maar dat doet niets terzake. Het staat er nu eenmaal, met basin en al. En dan heeft men er van bevoegde zijde maar voor te zorgen dat het een monument blijft.

Men heeft er voor te zorgen dat een gedenkkran (zelfs voor het K.N.I.L.) die aan de voorzijde van het monument werd onthuld en daar ook hoort, daar ongestoord kan blijven hangen.

Men heeft die maatregelen te nemen die nodig zijn om een gedenkteken met alles wat daarbij behoort, tot zijn recht te doen komen, als **gedenkteken**.

Men kan het de jeugd niet euvel duiden dat zij dit monument niet ontziet, maar van een gemeentebestuur kan men een waardiger houding verlangen.

D. ter V., Amsterdam

(Het cliché voor de illustratie werd ons welwillend ter beschikking gesteld door de „Telegraaf” en door de fotograaf Stevens van het „Nationaal Foto Persbureau” te A'dam).

In het tweede nummer van ons blad brachten wij de Indonesische Gouverneur en het volk van Atjeh onze dank voor hetgeen door Atjehers gedurende de Japanse bezetting werd gedaan, om het monument van Generaal van Heutsz, dat te Koetaradja stond, te beschermen tegen schending door Nippons hand. Toen de Japanse commandant namelijk het bevel had gegeven, het borstbeeld als oorlogstrophee op te sturen naar Tokyo, waagde een Atjeher des nachts zijn leven door het borstbeeld weg te halen en op de bodem van een kroëng (rivier) te laten zakken. Na de oorlog werd het weer opgehaald en gedurende de revolutiejaren verborgen gehouden in de opslagplaats van een andere Atjehse ingezetene. Tenslotte is, na de soevereiniteitsoverdracht, dit borstbeeld naar Nederland opgezonden waar het door Van Heutsz' dochter aan Bronbeek werd geschonken, „omdat het daar althans eerbied en een respectvolle bejegening ontvangt.”

Een ander bewijs van de eerbied, die de Atjehers, die de militante en ridderlijke nazaten van Van Heutsz' formidabele tegenstander Teungkoe Oemar, voor de herinnering aan de grote Generaal koesteren, — ligt besloten in de illustratie hierboven, een fragment uit het olieverfschilderij, dat door een Atjeher vervaardigd is van het oorspronkelijke monument, zoals het in Koetaradja stond. Dit schilderij is aangeboden aan de zoon van de Generaal, die te Bandoeng woont en die ons, via zijn zuster, een foto van dit schilderij deed toekomen.

Wij herhalen dit verhaal, omdat de houding van de Atjehers wel een scherpe en beschamende tegenstelling is van hetgeen van Nederlandse zijde aan het Van Heutsz-monument te Amsterdam geschiedt. Wij zouden deze houding en dit respect der Atjehers als voorbeeld willen stellen aan Amsterdam's vroede vaders.

Het bestuur van onze afdeling Amsterdam e.o. heeft in een officieel schrijven het gemeentebestuur gewezen op het feit, dat het in het Van Heutsz-monument een Nationaal Monument te beheren heeft gekregen en dat het dit beheer op waardige wijze dient uit te oefenen. Wij willen hopen en verwachten dat dit initiatief tot het gewenste resultaat zal voeren.

Vrede

Gilbert Cesbron heeft in zijn boek „LES SINTS VONT EN ENFER” op historisch getrouwe, ja naar levend model, en op realistische wijze het leven beschreven van de priester-arbeiders die in Frankrijk een apostolaat in nieuwe vorm begonnen en tot vandaag in toenemende mate van deelnemers handhaven. Dit boek zal in September a.s. in een Nederlandse vertaling bij Foreholte te Voorhout verschijnen. Het onderstaande fragment is echter niet aan de vertaling ontleend; wij nemen het over uit het maandblad ARISTO als een vertaling van de priester Lutkie. En wij doen dit, omdat de ontroerende essentie van het menselijk bestaan er op weergaloze wijze in tot uiting is gebracht. Dit fragment is aangrijpend en kan eenvoudigweg een louterende uitwerking op allen die het lezen niet missen.

Deze passage vertelt van de priester Pierre, die door een „copain”, de communist Henri, wordt uitgenodigd om hun meeting voor de vrede bij te wonen. Henri is de secretaris van de communistische cel die in dezelfde fabriek werkt als Pierre.

Henri voert het woord, maar de kameraden zitten rond te kijken. Ze knikken met hun koppen, zoals wanneer ze bekenden tegenkomen: ze kennen die frasen. Af en toe werd Henri door zijn sterke overtuiging en zijn drang om te overtuigen gedreven, zijn stem veranderde. Soms leek het of zijn handen in de lucht een spreker bij de revers van zijn jas grepen, hem door elkaar schudde: „het is waar wat ik zeg, het is waar”, maar meestentijds gebruikte hij de woorden met de verontrustende handigheid van een dronken man: dronken van zijn eigen woorden, behekst door zijn eigen redeneringen. En de mannen kregen een keer te meer hun portie van theorieën en dikke woorden, de evolutie der wereld, de sociologie, de economische fataliteit, alles kwam er in voor. De toeschouwers voelden zich nu eens goden, dan weer mieren. Af en toe kwamen ze minutenlang los: die zet had Henri hun al eens meer verteld, dan wachtten ze op het vervolg en ze souffleerden hem een beetje. Als Henri weer ging zitten, applaudiseerden ze. — „Hij heeft goed gesproken”. Zoals een musicus die meer let op de uitvoering dan op het gespeelde stuk.

Achter in de zaal was deining. Pierre maakte zich op om te vertrekken. Maar Henri strekte zijn vinger naar hem uit:

— Père Pierre is een van de onzen

vanavond. Jullie kennen hem wel, het is een priester-arbeider. Hij heeft zeker iets te zeggen.

Pierre maakte uit de verte een teken van nee, niets.

Maar Henri bleef de arm naar hem uitstrekken. Het leek lang. Pierre streek met de rug van zijn hand over zijn voorhoofd. Luis die in een hoek zat, riep met hese stem: vooruit Pastoor — en de anderen begonnen te lachen zonder hatelijkheid. Pierre aarzelde nog, ofschoon hij reeds naar de tafel liep. Zijn hart even rustig als zijn voetstap. De vergaderden begonnen in de handen te klappen. Verschillenden staken hun peukjes weer aan. Luis sloop naar de eerste rij. Pierre keek naar hem met een glimlach, dan werd zijn gezicht ernstig en een lange poos verborg hij het in zijn beide handen, zoals hij deed alvorens de Mis te beginnen. Zijn rode handen en zijn grijze haren: hij leek een oude man die weende. Men werd er verlegen van, maar zijn handen schoven weg als een nevel. Men zag alleen nog zijn glimlach en velen begonnen zelf ook te glimlachen.

— Nee, zo begon Pierre, ik heb niets te zeggen, niets anders dan wat jullie allemaal denken. Maar, als ge niet precies weet waar ge aan toe zijt, dan doet het goed iemand hardop te horen zeggen juist dat wat ge zelf denkt! Gewoonlijk als de jon-

gens bij elkaar komen, dan is het omdat ze tegen iets zijn! Maar hier zijn we allemaal voor iets, allen bijeen voor een zelfde zaak. Als iemand u dwong deze zaal direct te verlaten, dan zoudt ge 't koud hebben, is 't niet? en gij zoudt bedroefd worden, zomaar opeens. Als gij u hier op uw gemak voelt, als ge blij zijt, dan is dat omdat gij wel weet dat wij woorden spreken die voor heel de wereld gelden: woorden die niemand kan weigeren aan te horen, die elk eerlijk rechtschapen mens moet beamen. Dus, gij voelt vrede in u. Want ja, als ge de vrede in de wereld wilt, dan moet ge beginnen met hem in uzelf te hebben, om n.l. op dat punt in het reine te zijn, voelen jullie wel? Vrede moet je helemaal hebben of je hebt hem niet. Vrede moet je met iedereen hebben of je hebt géén vrede. Als er iemand is die gij haat, dan hebt ge met hem geen vrede. Vrede kan niet samen gaan met haat in je gemoed. Vrede, dat is iets wat ge met iedereen moet hebben: niet enkel met je kameraden, dat is al te gemakkelijk! ook met alle anderen. Hen vlakaf zeggen wat ge tegen hen hebt, rechtuit en bedaard; en verder met hen in vrede zijn. Zo alleen komen we tot eendracht: één geheel vormend met allen. Als alle mensen ter wereld een zouden zijn, werkelijk als één mens waren: dat is het wat vrede heet . . . en dat zou verduveld mooi zijn!

Terwijl hij sprak keek hij ietwat over de hoofden heen. Dan sloeg hij zijn blik neer en zag hoe allen hem aankeken, onbeweeglijk en met schittering in de ogen. De peukjes waren uitgegaan. Het leek alsof ze de adem inhielden en zelf schortte het hem een ogenblik aan adem. Maar hij zag Luis voor zich, die met een grijs bespikkelde kin een teken gaf: doorgaan! Hij ging door.

De oorlog en het kwaad, dat is hetzelfde! Oorlog, dat is het kwaad, het ergste kwaad en er is altijd ergens oorlog. Maar geen flauwekul. Wij doen niet als de kwajongens die roepen: „hij is begonnen, ik niet!” Het kwaad begint altijd ergens. Maar het goede, de vrede die het goede is, moet ook altijd ergens beginnen. En wat dunkt jullie, als wij het eens hier lie-

ten beginnen, nou, vanavond? Als wij allemaal eens eensgezind waren, echte kameraden, zonder argwaan, zonder ruzies, dan waren we klaar, dan was de zaak in orde . . . Mij dunkt dat je de vrede niet aan een bepaalde politiek moet vasthaken, de vrede is geen wagon — het is een locomotief! Dan keert hij zich tot Henri: weet je, er is niemand die het monopolie van de vrede heeft! . . . Maar wat fijn is, dat is dat de vrede zo aanstekelijk is! Een goeie ziekte! De kerel die in het diepst van zijn hart vrede heeft, de vent met de handen open, ik zweer het jullie, dat al degenen met wie hij spreekt net zo worden als hij — en hij hoeft nog niet eens met hen te spreken, hij hoeft ze maar te ontmoeten. Is dat jullie nooit overkomen, zeg, dat ge je gelukkig hebt gevoeld op zekeren morgen, zomaar zonder reden? En als je dan een oude kennis tegen kwam, dan hadt ge zin hem toe te roepen: „Dag ouwe, gaat alles gesmeerd?” Welnu, heb je dan niet gemerkt, dat ge die dag sterker waart dan de anderen? En als ze beroerdigheden hadden, dat ge hen eruit kondt trekken? En zo ook als het jou zint de hele werkplaats pret te laten hebben, dan hoef je zelf maar plezier te hebben. Zie je, met de vrede is het precies hetzelfde. Als gij van je kameraad houdt, zal hij van jou gaan houden en als gij een armen drommel bemint, dan zal hij minder een arme drommel zijn; en de vuilnik zal minder vuilnik zijn. Weet je wel, de smerissen, de verklikkers, dat zijn geen vuilniken: dat zijn arme drommels, ze hebben nu eenmaal bevel gekregen om de smeerlap uit te hangen tegen goeie kerels. Nou ja, dan hoeven wij maar precies het tegenovergestelde te doen, dan hebben wij uit ons eigen maar fijn te zijn met die vuilniken. Zo begint het altijd met de vrede. Het is nou eenmaal nodig dat er zijn die de eerste stap doen. En die dat doen zijn de strijders voor de vrede. Dat betekent niet: zwichten; dat betekent de sterkste zijn. Een strijder voor de vrede die een vuiligheid uithaalt tegen zijn kameraad, die tegenover een onrechtvaardigheid zich slap gedraagt, die kan zich wel opnieuw gaan aankleden! De vrede die wil niet alleen dat wij op een lijst tekenen of een knul die de *Aurore* leest alblaffen. Niks waard. De vrede, dat is ook niet zomaar een aardigheid voor een meeting, dat begint niet na het eten, de vrede! Dat begint 's morgens vroeg al, in je kot, ook al ben je daar alleen en dat duurt de hele dag door. Dat bestaat daarin dat men de anderen recht in de ogen kijkt, de kameraad zogoed als de patroon en dat gij hem de waarheid zegt. En nooit denken, die

is mis, laat hem los; of: dat is een vuilnik, wij zullen hem laten vallen. Sla ze op hun gezicht als ze het verdienen, goed, maar zeg dan waarom ge hen slaat. Als de proletariër de onder-proletariër in de steek laat en zo vervolgens, nou, praat dan niet van vrede!

En toch . . . zegt Henri, halffluid.

— Nu, ouwejongen: gij denkt dat degene die onschuldig gefusilleerd wordt de jongens van het peloton veracht? Of tenminste de officier? Dan toch de rechters? Welnee, hij ziet heel goed in dat die allen maar uitvoerders zijn van een slechte zaak en een slecht systeem. Zo is het ook met ons: de maatschappij is slecht en ook degenen die ervan profiteren zijn er de slachtoffers van. Wij schieten er niets mee op hen te verachten. Het systeem is verachtelijk. Dat moeten wij aangrijpen, aanvallen, van alle kanten. Maar die mensen moeten we proberen beter inzicht te geven. En als gij meent dat de verachting je te sterk is, probeer het dan eens met het tegenovergestelde; probeer het eens de ander te beminnen, alle anderen. En ge zult zien wat een kracht je dat geeft en wat een vrede, in je en om je heen. —

Vrede scheppen, zeg, is dat niet fijn? Vrede, dat is door uw liefde de anderen verplichten weer anderen te beminnen en zo vervolgens, over heel de aarde. Maar gemakkelijk is dat niet, voegde hij er halffluid aan toe.

Dan bedekt hij opnieuw zijn gezicht met de handen in een volmaakte stilte. Niemand hoest. Pierre maakt zijn gezicht weer vrij, laat langzaam zijn open handen zakken, glimlacht en zegt met fluisterstem: „dat is alles, ja dat is alles”.

Dan stapt hij weer de zaal in zonder aandacht te geven aan de toejuichingen van de kameraden, die met geweld losbarsten, als een storbui in April. Toen hij voorbij Luis ging, zag hij hem zitten met open mond als een verwonderd kind, met een verwaste blik achter zijn ijzeren bril. Luis hield hem in het voorbijgaan tegen, lei, als een hond zijn poot, zijn harde en verminkte hand op zijn arm:

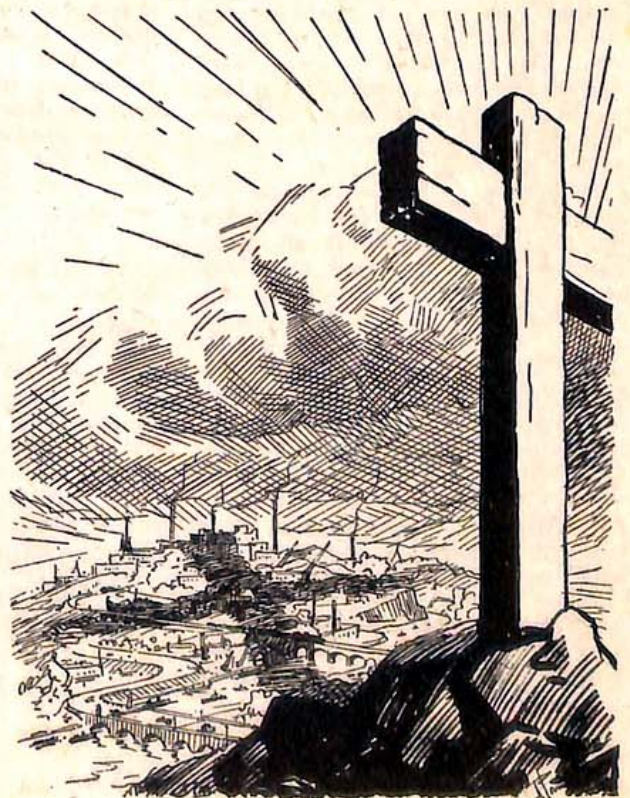
— Het is zo, Pierre, dat is de waarheid! zei hij met schorre stem.

Het was de eerste keer dat hij hem geen „curé” noemde.

Gilbert Cesbron (vert. W. L.)

„Het komt met iets nieuws, met hogere kracht, het doet die kracht in ons ontwaken, het leert ons dragen wat zonder die kracht niet te dragen is.”

Koningin
Wilhelmina

ACTIE TWAALF

WIJ WETEN dus allemaal, dat wij enkele weken geleden opgenoemde actie zijn begonnen voor landgenoten die vandaag reeds twee en een half jaar, zonder dat hen recht geschiedt, opgesloten zitten in Indonesische gevangenissen. Wij hebben dit gedaan omdat wij de overtuiging hebben, dat in deze zaak de regering volkomen tekort schiet in één van haar essentieelste plichten, nl. te waken en te zorgen voor de belangen van haar onderdanen in het buitenland.

Ter illustratie van waar deze volkomen in 'de steek gelaten landgenoten aan toe zijn, laten wij hieronder fragmenten volgen uit een brief van één hunner, geschreven in de gevangenis te Wirogunan, Djokja en gericht aan een kennis in Nederland. Deze brief was gedateerd op de 7e April 1952, de datum van de censuur volgde een maand later: 2 Mei 1952.

„... Allereerst heb ik een soortement onderhoud gehad met de man die me maken en breken kan, met name de Procureur-Generaal en nog vergezeld van z'n rechterhand. Jammer genoeg heeft dit onderhoud niet langer dan pakweg een paar minuten geduurd en wat of zijn beslissing omtrent mijn geval is weet ik helaas niet. Erg jammer is dit wel, want die 26 maanden zijn wel wat erg lang en nog wel zonder enige beslissing omtrent verwijzingen naar de rechter of iets anders in deze geest.

Wat moet de buitenwereld op een gegeven moment wel van me denken en over het feit dat ik al zolang knijp zit zonder „apa-apa”. Dit klinkt wel gek, maar toch is het zo. M'n hele toekomst gaat op deze manier naar de verfloddering zonder dat ik er maar iets tegen doen kan. Ook raak ik vele vrienden kwijt wat eigenlijk nog niet eens zo erg is, want in nood leert men z'n vrienden kennen. Ook weten we hier niets af van de feiten rondom ons heen, dit natuurlijk wat de wereldpolitiek en rechtstoestanden betreft en eventuele toekomstbeelden.

Maar nu begint m'n praatje wel te lijken op een verdediging en daarom houd ik hierover maar op, want ik ben niet van plan me te verdedigen en vooral niet als ik niet eens aangevallen word. En ik geloof dat het tegenover jou niet eens nodig zal zijn, hoewel je 't recht hebt om je

wenkbrauwen te fronsen als je hoort dat ik al meer dan 26 maanden cellulair zit; een voorrecht wat nog niet eens een moordenaar heeft. En om nu nog even verder te gaan kan ik je vertellen, dat naar aanleiding van 't bezoek door deze hoge „Tuan” aan slechts enkele van ons gebracht, enkele van ons hier gisteren naar huis zijn gegaan; maar het zijn alle drie Indonesiërs. Niet dat dit wat te denken geeft, neen hoor, ik denk niets, maar 't is jammer voor Jan de Europeaan, die dit voorrecht niet heeft en door moet blijven brommen in deze aardse kerker. Ik weet alleen dat ik heel erg blij zal zijn, als ik weer terug ben bij degenen die mij lief zijn . . .”

Er was bij deze brief een begeleidende soerat aan ons gericht van de afzender: „... de brief was notabene nog versierd met een engeltje met boog als plakplaatje. Wat een moedige kerels daar in die kerker in de hitte van Midden-Java. Ze hebben nog hoop, hoop op gerechtigheid, op onze hulp. Laten wij, die het voorrecht hebben vrije mensen te zijn, ons bezinnen op alle mogelijke middelen om hen die hulp te geven. Uwe redactie en Hoofdbestuur worde kracht en wijsheid toegebeden met het beleid in deze ernstige zaak.”

w.g. A. B. v. R., Den Haag

Op 19 Juli is aan Z.E. de minister-president, dr W. Drees, een petitie aangeboden door een delegatie van ons Legioen, bestaande uit de gep.

It.-kol. KNIL W. Romswinkel, Adjutant in buitengewone dienst van H.M. de Koningin, vice-voorzitter van het H.B. en J. J. Swaan, algemeen secretaris.

De pers berichtte omtrent de aanbidding:

„In deze petitie, die ondertekend is door 9.671 Nederlanders, wordt de regering verzocht aan haar houding derlanders, die in Indonesische gezinake de positie van de dertien Nevangenissen verblijven, meer kracht bij te zetten om te geraken tot een spoedige afdoening door de Indonesische autoriteiten van de procedures, op grond waarvan bedoelde Nederlanders in hechtenis zijn gesteld. Mocht hierdoor geen direct resultaat worden bereikt, dan verzoeken de ondertekenaars van de petitie de regering om met de meeste spoed deze kwestie op internationaal niveau te willen brengen, opdat volgens de internationale regelen recht geschiede. Hangende definitief uitsluitel van de Indonesische regering inzake deze kwestie verzoeken de ondertekenaars geen onderhandelingen of besprekingen te voeren met de Indonesische regering met betrekking tot een eventuele wijziging in de onderlinge verhouding. In de petitie zegt men voorts, dat een krachtiger, daadwerkelijker bescherming van de Nederlandse onderdanen en belangen in de gehele wereld en in het bijzonder in Indonesië vereist is.”

Wij wachten nu af, wat de regering zal doen.

Daags na de publicatie van het bericht in de verschillende kranten, ontvingen wij reeds reacties. Wij citeren uit één daarvan:

„Gisteren hoorde ik van de actie in Uw blad „Oud-Wapenbroeders” voor onze twaalf gearresteerde Nederlanders in Indonesië en hedenavond las ik in de krant van de aanbidding van de petitie aan de Nederlandse regering.

De reden van dit schrijven is dan ook U en alle anderen die aan deze actie hebben gewerkt, uit de grond van mijn hart dank te zeggen. Twee en een half jaar lang wacht ik nu reeds, alleengelaten met mijn twee kindertjes van vijf en drie jaar, op het eerste teken van belangstelling van onze Nederlandse regering”, etc.

Mevr. G. A. H.-L., Rijswijk

Over de sloot

Onze beste ds **K. H. L. VAN SELMS**, Ned. Herv. Pastorie te Silvolde (Gld.) wil een exemplaar van het luisterrijke gedenkboek van de Tijger-brigade, „TUSSEN SAWAHS EN BERGEN”, aan een makker van die brigade verkopen voor de prijs van f 5,—. Dit bedrag stort onze dominee dan in de pot voor het op te richten Militair Tehuis te Eefde. Zo zijn onze dominee-legionnaires!

S. J. M. RINGNALDA uit Den Haag, Berberisstr. 67, zou graag in het bezit komen van een buitenmodel tropen-uniform KNIL-1940 (lange broek en jas), eventueel het zgn. Stadswacht-uniform, grote en forse maat. Voorts puttees, koppel en veldfles KNIL. Welke oud-Jan kan hem hieraan helpen? De kosten worden natuurlijk graag vergoed.

Een beste vent, die Ringnalda van ons, alleen wat erg optimistisch

Jhr. F. N. J. M. VERHEYEN uit Amsterdam, Groenmarktkade 7-III, — je weet wel, die van 3-5 Prines Irene, destijds te Pakan Baroe gedetacheerd bij Infie 11 KNIL, zou graag de adressen willen hebben van **Kapt. WESTLAND**, toentertijd C 2 Infie 11 (schijnt 'n erg geschikte orang te zijn geweest, want er hebben al meerderen naar hem gevraagd!), van **SIMON TOISUTA**, oud-chauffeur-monteur van Kapt. Westland en van Sldt Ekl. **VAN DE WERT** van 3-5 Prines Irene, U-brigade, Padang.

En onze **J. A. VAN DER ELST** uit Amsterdam, Van Oldenbarneveldtstraat 13 A mist iets aan zijn muren: een stuk of wat van die Indische landschap-schilderijtjes. Alsjeblieft, wie wil hem daar aan helpen, graag tegen vergoeding van de kosten natuurlijk en een stevige dankje-wel-poot op de koop toe.

Legionnaire **M. M. LATHOUWERS** uit Den Bosch, Hertog Godfriedstraat 50 ben. heeft enkele zo goed als nieuwe, doch niet-moderne gramfoonplaten, waarmee hij graag een zieke of bedlegerige makker wil helpen opvrolijken. Even een kaartje en 't zit hardstikke snor!

En luister hier 's: in het Ambonese woonoord Glanerbrug zit de sergeant M. met zijn gezin. Hij heeft echter ook nog een 17-jarige zoon op Ambon, die door de Djocjase invasie geen gelegenheid heeft gekregen om zich bij de familie aan te sluiten. En ook nu verbiedt de Repoebliek Indonesia hem het eiland te verlaten. Hij gaat

daar op een MULO-school, doch ziet geen kans aan Franse en Engelse spraakkunstboeken te komen. De vader vraagt het Legioen, hem aan deze boeken te willen helpen, liefst ENGELSE SPRAAKKUNST en COURS PRACTIQUE DE FRANCAIS of soortgelijke studieboeken. Je kunt ze dan opsturen naar legionnaire **H. A. DE QUANT**, Enschede, Oldenzaalsestraat 28.

Legioen! hier kunnen we een beste Ambonese saudara seperdjoengan een bewijs geven van onze gevoelens jegens hem en zijn lotgenoten. Wij achten het 't beste, dat wij dit verzoek eerst aan jullie doorgeven. Sluit bij de boeken, die je eventueel kunt missen, tevens een brief aan die vader in, dan weet hij tenminste dat hij hier vrienden heeft. Wij zullen ons van de gang van zaken op de hoogte houden en zo nodig de boeken aanschaffen uit onze pot „Actie Sobat”. Accoord?

Legionnaire **H. BEULINK** uit Groningen, Javalaan 33a, heeft zo'n dikke drieduizend postzegels waaronder verschillende buitenlandse. Deze wil hij graag geven aan „een sobat die sakit is” en voor wie ze misschien een steentje tot het herstel van de gezondheid kunnen bijdragen. Effe een briefkaartje en 't komt dik in orde!

En oud-OVW C Div. 7 December **G. H. BROUWER** uit Alkmaar, Laet 189, mist iets uit de beste jaren van z'n leven, nl. foto's van het opleidingskamp in Mary-hills, Schotland. Is er nog een makker uit die beste tijd te vinden in het Legioen, die hem aan dergelijke foto's helpen kan of hem de negatieven daarvan in bruikleen wil afstaan? De kosten worden natuurlijk graag vergoed.

Een sobat-mijnwerker zou graag in het bezit willen komen van studieboeken voor de zelfbouw van radio-toestellen. Wie kan hem daar aan helpen? Graag dan een bericht aan oud-Stoter OVW **TH. JACOBS**, Gezellenhuis, Pelgrimweg 55 te Brussum (L.).

En dan nog een bericht voor de aanvragers-(sters) van KNIL-gedenkdokken (tevens geldende voor gedenkdokken van Marine, K.L., Luchtmacht), — deze waren in 1948 te koop in de magazijnen van de fa. Gerzon te Rotterdam, Den Haag en andere filialen. Er is een mogelijkheid, dat genoemde firma nog iets in voorraad heeft.

Legionnaire **C. ELSENBROEK**, Muiderslotweg 117 te Haarlem zou graag een paar jungle-boots, maat 41, willen overnemen. Kan iemand er hem aan helpen?

INDRUKKEN

Zo hier en daar eens rondkijkende ontdekte ik het een en ander.

Hoeveel propaganda wij met onze beperkte middelen ook maken, er zijn er nog zeer velen, die niets van ons Legioen afweten. Het ergste is echter, dat wij nog te veel op ons blad „zitten”. Makkers, zou het niet de moeite waard zijn om dat ene nummer, dat wij om de veertien dagen krijgen, nuttig te maken? Ik zal je eens zeggen hoe ik dat bedoel en waarom ik dat zo zeg:

Enige weken geleden kwam bij mij aan de deur een opkoper. Ik had een kilo of wat oud papier en liep met hem mee naar de kar. Wat ik daar zag was ergerlijk. Boven op een keurig gebundelde stapel kranten lagen drie „Oud-Wapenbroeders” en wel de nummers 6, 7 en 8. De opkoper wist zich gelukkig nog het adres te herinneren en ik heb in het leden-kaartsysteem van onze afdeling nagekeken en ja, het was een legionnair! Kijk, dat klopt niet. Heb je ons blad na lezing niet meer nodig, gooit 't dan niet weg maar geef het aan een geïnteresseerde of stuur het aan je afdelingssecretariaat. Dit weet er wel weg mee.

Dat was één van mijn indrukken en naar aanleiding daarvan ben ik eens verder gaan rondneuzen.

Gelukkig ontdekte ik ook leuke dingen. Zo kwam ik bij een mij volkomen onbekende tandarts. In de wachtkamer lag veel lectuur maar ... ook „Oud-Wapenbroeders” lag er. Prompt vroeg ik de tandenpeuteraar, of hij lid was. Hij zei: „Nee, maar een van mijn patiënten legt dat blad geregeld op de leestafel. Als ik nu denk dat 't ongeveer tijd is voor een nieuw nummer, ga ik 's avonds even

kijken. De jongen komt, ook buiten zijn behandeling, het altijd zelf brengen. Ik lees het blad met veel genoegen”. . . Kortom, deze tandarts is nu ook lid van ons Legioen, want hij vond het inderdaad makkelijker zélf het blad neer te leggen en gaf daarvoor zijn patiënt gelegenheid om zijn exemplaar nu bij diens kapper neer te leggen. Kijk vrienden, dat is nou een staaltje van eenvoudige en zeer doelmatige propaganda.

Toch deed ik nog een beroerde indruk op. Ik stond bij mijn groentezaak en daar werden bietjes ingepakt in . . . schrik niet . . . het bekende middenblad van onze lijfkrant. Kijk, dat zat weer helemaal mis. Ik nam niet de moeite om achter een naam of adres te komen, maar vroeg aan de baas of hij nog meer van die blaadjes had. Ja mensen, er kwamen twee nummers te voorschijn, de nummers 12 en 13. Er stond een veteraan naast me (niet-lid) en die vroeg me wat dat eigenlijk voor een blad was, dat ik er zo'n belang in stelde. Hij vond het toch heus niet de moeite waard om dat blad, dat alleen maar herinnerde aan (zoals hij het uitdrukte) „vergane glorie” nog te bewaren. Wij moesten nu „die goeie ouwe tijd”

maar eens vergeten.

De man dacht, dat 't nog de „Wapenbroeders” uit Indië was. Ik vertelde hem toen van ons Legioen. Daar had hij nog nooit iets van gehoord, maar zijn nieuwsgierigheid was gewekt. Hij ging naar huis met de „afleggettjes” en waaratje! het secretariaat heeft weer een nieuw lid kunnen inboeken. Door de slechte beurt van één onzer is toch nog iets goeds gekomen.

Nog een indruk moet ik vertellen. Ik zag dat een onzer leden zijn blad in de tram had laten liggen. De conducteur nam de „Oud-Wapenbroeders” op, keek naar het nummer en zei: „Ha, het woningprobleem van Evert Vermeer en minister In 't Veld kan ik nou verder lezen . . .” Ook deze man had interesse en onze makker had het blad kennelijk expres laten liggen. Ook dat is propaganda maken.

Zo zijn er nog veel meer mogelijkheden om ons streven bekend te maken. Denk eens aan je zieke makkers of aan een sobat in den vreemde. Ik ken een dame die haar blad na lezing aan haar zoon in Curaçao stuurt.

Beste mensen, overal om ons heen ligt ons arbeidsveld voor het Legioen. Werk daar met ons blad, dring het niet op maar speel ze het in handen en laat de rest dan verder maar aan hun eigen inzichten over.

En nogmaals: kun je zelf niets doen en wil je je bladen niet bewaren, stuur ze dan op naar je afdelingssecretariaat.

Nini E., Den Haag

Hier zijn twee bedankjes :

in de eerste plaats van de Politieke Sectie (VII) van het Hoofdbestuur aan de voorlopige districts-vertegenwoordigers, die ons de bladen met de plaatselijke verkiezingsuitslagen hebben toegestuurd.

En de tweede is van de vrouw van onze centenbaas voor de vlotheid, waarmee vele van die viesgrauwe biljetten uit dat vorige nummer van ons ingevuld terugkeerden naar de actiebasis aan de Schelpenkade in Leiden. Ze hebben een bijna zonnige sfeer geschapen in het huis, omdat de centenbaas zijn beren-humeur met zakenverlof had gestuurd; hij had n.l. zaken te doen, banjak zaken met de duiten die hij binnengekregen heeft. Dat gaat tot zover dus best.

Maar omdat we allemaal maar mensen zijn en mensen

altijd geneigd zijn om futiliteiten te vergeten, zoals bijv. het gireren of per postwissel overmaken van gelden naar een penningmeester, nemen we voor die categorie loeporangen toch nog een keer de vrijheid, in dit nummer een kant-en-klaar-girobiljet in te sluiten. Er hoeft niets anders aan gedaan te worden dan naam en adres in te vullen, in de linkerbenedenhoek ('t wijst zichzelf aan) het kwartaal te vermelden, waarvoor de centen opgedokt worden en dit geheel mét een riks naar het dichtstbijzijnde postkantoor te brengen.

Alle lui die „bij” zijn of om andere omstandigheden dit formuliertje eigenlijk niet nodig hebben in hun nummer, bieden wij meteen onze verontschuldiging aan dat ze 'm toch en overbodig krijgen. Het is ondoenlijk voor ons uit de grote massa hun bladen uit te zoeken.

En beste vriend, laat ons dat vrouwtje van de beer een prolongatie van haar rust en beetje huiselijk geluk gunnen, ja?

Aanvullingen en veranderingen in **LEGIOENSVERTEGENWOORDIGINGEN**

DISTRICT C. Afd. 4 Sneek: C. F. A. Frowijn, Kruisbroederstraat 7, Sneek, secr.; D. Martens, Oosterdijk 29, Sneek, penningm.

DISTRICT D. Afd. 1 Heerenveen: A. F. Aberson, Burg. Falkenaweg 78, Heerenveen, vervalt als voorl. contact-adres.

Afd. 2 Drachten: voorl. contact-adressen Y. Kuperus en J. J. Wijninga vervallen; G. Folkerts, Kolkstraat 33, Surhuisterveen, voorz.; H. J. C. Ravelli, Langelaan 47, Surhuisterveen, secr.; H. Pama, Kolkstraat, Surhuisterveen, penningm.

DISTRICT F. Afd. 2 Emmen: H. Lefferts, Oosterdiep O.z. 15, Emmercompascuum, voorl. contact-adres.

DISTRICT G. Afd. 1 Zwolle: i.p.v. W. Pönitz treedt op als voorz. A. Overink, Frederikplein 6, Zwolle.

Afd. 2 Kampen: J. K. van Weerden, De Zande C 33, Kamperveen, voorz.

Afd. 6 Steenwijk: J. Treur, Onnastraat 35, Steenwijk, voorz.; H. van Dalen, Oosterstraat 34, Steenwijk, secr.

DISTRICT H. Afd. 3 Enschede: G. Jansen, Pluimstraat 174, Enschede, voorz.; W. J. Brilstra, Siriusstraat 20, Enschede, secr.

DISTRICT I. Afd. 2 Lochem: S. Jorritsma, Zuiderwal 10, Lochem, voorz.; M. W. Biegelaar, Prinses Margrietlaan 12, Lochem, secr.

DISTRICT J. Afd. 4 Apeldoorn: i.p.v. J. Saarloos treedt op als voorz. J. Woltman, Jachtlaan 48, Apeldoorn; P. Bisterbosch, Tutein Noltheniuslaan 13, Apeldoorn, secr.; P. Brouwer, Diepenbrocklaan 23, Apeldoorn, 2e secr.

DISTRICT K. Afd. 1 Nijmegen: H. A. Verver vervalt als voorz., deze functie wordt tijdelijk waargenomen door secr. N. J. van Moorselaar, Van Oldenbarneveldtstraat 77, Nijmegen.

DISTRICT L. Afd. 1 Utrecht: i.p.v. de voorl. contact-adressen thans: J. W. de Graaf, Const. Erzeystraat 9, Utrecht, vice-voorz.; J. Hogewoning, Van Effenlaan 7, Amersfoort, vice-voorz.; R. Catoire, Ark „Boleh Mampir“, Hubert Pootstraat t/o nr. 14, Utrecht, secr.; A. D. van Rijswijk, Rijnlaan 125bis, Utrecht, penningm.

DISTRICT N. Afd. 1 Amsterdam: i.p.v. J. W. H. Friesen treedt op als secr. E. D. Kruyswijk, Michel Angelostraat 57bv, Amsterdam-Z.

Afd. 3 Hilversum: H. Post, A. van Leeuwenhoekweg 33, Bussum, voorz.; A. H. W. Esman, Faisantenstraat 31, Hilversum, secr.-penningm.; A. J. Huisman, Faisantenstraat 6, Hilversum, 2e secr.

DISTRICT P. Afd. 1 Haarlem: i.p.v. J. J. Vijverberg treedt op als voorz. L. J. Leopold, Schermerstraat 17, Haarlem.

DISTRICT Q. Afd. 1 Leiden: Secr. B. C. Storm is verhuisd naar Hoge Rijndijk 40, Leiden.

DISTRICT T. Afd. 1 Rotterdam: Vervallen: C. Bloot, voorz., H. W. W. Klouwen, secr. en J. Ruberg, penningm. Thans: Henk Bor, Rollostraat 93, Rotterdam-Z.1, voorz.; P. van Uden, Tapuitstraat 14c, Rotterdam, vice-voorz.; A. Elve, Flakkesestraat 124c, Rotterdam, 1e secr.; L. H. Schoonenberg Jr., Scihedamseweg 107, Rotterdam, 2e secr.; mevr. J. M. Hoenson-Holewijn, Ger. Scholtenstraat 41B, Rotterdam, penningm.

DISTRICT V. Afd. 2 Bergen op Zoom: Ant. J. M. de Wildt, Polderstraat 9, Oudenbosch (N.B.) treedt op als voorl. contact-adres.

DISTRICT W. Afd. 1 's-Hertogenbosch: Vervallen: A. C. Blom, voorz. en A. v. d. Burgt, penningm.

DISTRICT X. Afd. 2 Helmond: G. A. van Hoof, Willem Beringsstraat 44, Helmond, voorl. contact-adres.

DISTRICT Y. Afd. 1 Roermond: A. Wiermans, Scheidingsweg 34, Roermond, voorl. contact-adres.

DISTRICT Z. Afd. 2 Heerlen: Secr. J. Wolters Jr. thans Akerstraat 153 te Spekholzerheide.

NIET ALLEEN

„Op 12 Mei j.l. werd te Amsterdam de eerste Vrouwendag van het „Electro-Centrum: De Schakel“ gehouden. Alle factoren tezamen hebben er toe bijgedragen, dat deze dag inderdaad tot een onvergetelijke is geworden. Er heerste een geest van vriendschap en van eensgezindheid.”

Is dit krantenbericht opzienbarend? Helemaal niet. Of dan toch wel belangrijk? Voor de betreffende contactvereniging zeer zeker, maar oningewijden zullen er beslist overheen lezen, omdat het buiten hun interesse-sfeer ligt.

In de veronderstelling, dat de meeste légionnaires aan deze bijeenkomst geen aandacht hebben ge-

schonken, wat hun in deze rare tijden niet kwalijk kan worden genomen, zou ik hier enkele opvallende passages uit de verschillende gehouden toespraken willen aanhalen:

„Wij allen hebben verschillende zorgen en belangen, maar we kunnen ook in het zakenleven kracht putten uit vriendschap, samenwerking en vertrouwen.”

„Wij allen zoeken naar nieuwe vormen om onze idealen te dienen. Het is niet waar, dat in onze tijd geen idealen meer bestaan en geen bereidheid tot samenwerking. Maar het vertrouwen in de mogelijkheden en in de doeltreffendheid van oude vormen en gedachten is verloren gegaan en wij hebben de taak, nieuwe

wegen te zoeken en te banen.”

Lijkt het niet, of hier een spreker uit onze eigen rijen het woord heeft gevoerd? Want als we het „zakenleven“ verbreden tot het „openbare leven“, het leven van en in de Gemeenschap, dan stoten we op een der steunpilaren van het Veteranen Legioen: het dienen van ons volk door samenwerking uit vriendschap en vertrouwen.

Maats, laat bovenstaande aanhalingen, die als een bewijs kunnen dienen dat wij ook buiten het Legioen „geestverwanten“ hebben, een sterke stimulans zijn, om op de ingeslagen weg, die voert naar een beter en vooral waardiger Nederland, onvermoeid voorwaarts te gaan.

J. H. F. A. Zegers, Nijmegen.

Soorten Nederlanders

Op de 15e Mei 1952 heeft de Gouverneur van Nieuw-Guinea een Besluit afgekondigd betreffende wijziging van het „Buitenlands Verlofreglement 1937”. Dit oude reglement maakte een verschil tussen degenen die uit Europa waren uitgezonden en daarmee gelijkgesteld (de ambtenaren die een zodanige positie bekleedden dat het op prijs werd gesteld dat zij ook eens het Moederland leerden kennen), en degenen die in (het voormalige) Ned. Indië als ambtenaar waren aangenomen. Men ging uit van het beginsel, dat het verlof verleend werd naar het land van herkomst en dat derhalve de in Indië geboren en getogenen niet door het Gouvernement af en toe naar Nederland hoefden te worden gezonden.

Thans zijn de verhoudingen gewijzigd. Zij, die in het voormalige Indië geboren en in overheidsdienst zijn, hebben als alle anderen van hun groep, voor de keuze gestaan, Nederlander te blijven dan wel warga negara van Indonesië te worden. De ambtenaren op Nieuw-Guinea hebben, mét het overgrootste deel van hun bevolkingsgroep, verkozen Nederlander te blijven. Door die beslissing werden zij gedwongen hun geboortegrond te verlaten. Zij kunnen door dezelfde omstandigheid, thans niet hun verlof in het land van herkomst doorbrengen. Velen zouden er trouwens hun familieleden niet meer aantreffen. Die zijn verdwenen in de donkere jaren die achter ons liggen of zij leven in kommervolle omstandigheden in woonoorden of contract-pensions in Nederland. Deze ontheemde Indische Nederlander en „blijver” moest dus, naar recht en billijkheid en overheidsverplichting, hetzelfde (nieuwe) moederland hebben als de importkracht uit Nederland.

Dit is echter niet het geval. Door genoemd Besluit van Nieuw-Guinea's Gouverneur is een duidelijk en discriminerend verschil getrokken tussen Nederlanders en Nederlanders, een verschil dat uitgedrukt wordt in meer of minder rechten.

Volgens deze regeling kunnen de uit Europa uitgezonden en daarmee op één lijn gelijkgestelde ambtenaren ten hoogste vijf maal met verlof naar Nederland, telkens na vier of na drie jaar dienst in Nieuw-Guinea, terwijl de overige ambtenaren ten hoogste driemaal mogen gaan, telkens na zes jaar. Voor de eerste groep is de duur dan zes, voor de tweede acht maanden. Voor ieder jaar dienstjaar meer komt er een maand bij tot een maximum van een jaar.

In de Memorie van Toelichting vinden wij o.m.:

„De omstandigheden, waaronder in Nieuw-Guinea de ambtenaar moet leven en werken, het volkomen gemis van elke gelegenheid tot recreatie, alsmede het ontbreken van de mogelijkheid door overplaatsing een standplaats te verkrijgen met een beter klimaat zonder de voortdurende dreiging van de malaria, maakt het niet wenselijk de bepalingen ten aanzien van het verkrijgen van verlof ongewijzigd van kracht te doen blijven voor de burgerlijke landsdienaren in Nieuw-Guinea.”

En verder nog:

„De terzake geraadpleegde autoriteiten, waaronder medische deskundigen zijn niet alleen unaniem van oordeel, dat de gestelde termijn ten aanzien van de ambtenaren sub a be-

doeld, de zgn. „in Nederland gewortelden”, te lang is doch ook dat de verlofregeling eveneens ten aanzien van de sub b bedoelde ambtenaren dient te worden verruimd.”

Nu zijn beide groepen buiten hun eigen land. Beide missen de gelegenheid tot recreatie. Allen zijn vatbaar voor malaria. Wij kunnen dan ook de grond van het unanieme oordeel omtrent de verruiming van de verlofmarge niet erg goed vatten. En talloze ambtenaren in Nieuw-Guinea evenmin. Het is dan ook niet te verwonderen, dat de nieuwe bepalingen en de opgave van redenen een donkere stroom van bitterheid en ontevredenheid door de ambtenarenwereld heeft doen gaan, die niet erg bevorderlijk is voor het moreel en de geest die toch reeds, naar het eigen woord van de Gouverneur, onder dergelijke ongunstige omstandigheden reeds genoeg te lijden hebben. Hetgeen in het besluit is vastgelegd komt er met ronde woorden op neer, dat de hogere ambtenaren vaker en langer verlof zullen gaan genieten dan de lagere.

Het schijnt nog steeds niet doorgedrongen te zijn tot de gedachtenwereld der verantwoordelijken, dat de verhoudingen in het oude Nederlands Indië en het huidige Nieuw-Guinea geheel anders liggen. De formulering in een besluit over „hier te lande aangenomen ambtenaren” geldt hier uitsluitend voor de Papoea. De categorie Indische Nederlanders en „blijvers” uit het voormalige Nederlands Indië is nog niet wat men „ingeworteld” noemt in Nieuw-Guinea.

Wij protesteren met klem tegen de grievend-discriminerende indeling in groepen en dit protest laten wij te scherper horen indien de overheid hierin het voorbeeld geeft. Indien er inderdaad een groep ambtenaren mocht bestaan, die meer voelt voor een „binnenlands” verlof dan een verlof naar Nederland, dan zal die groep dit zelf moeten bepalen; het is onjuist wanneer de overheid minder rechten gaat geven.

De wanverhouding dat een ambtenaar, die zo uit de dienst in Indonesië overgeheveld is naar Nieuw-Guinea, minder rechten heeft dan een broer, die eerst naar Nederland werd geëvacueerd en van daar uit in Nieuw-Guinese overheidsdienst is uitgezonden, is in één woord: waanzin.

Malaria en geen ontspanning

EN NU heeft Mastufa weer de wilde, angstige nachtmerrie doorzweet die het resultaat is van een beroerde piekeran. Het is ditmaal veroorzaakt door een krantenknipsel, dat hem door een sobat van beneden-de-kali werd toegestuurd. En in dat knipsel stond het interview opgetekend met de kapelaan Krijnen, die net terug is van zijn emigratie-oriëntatie-tocht naar Nieuw-Zeeland, een „rond en smeug verhaal, nu en dan onderbroken door wat vragen van ons of door zijn geglimlach om binnenpretjes . . .”

Wel, en deze bruingebrande kapelaan is dan op de heenreis getuige geweest van de machtige geest, die onder de Nederlandse emigranten aan boord van de „Zuiderkruis” heerste. Maar op de terugreis moet hij de dreun van zijn leven hebben gekregen. Want „dan spreekt hij met rimpels in zijn gebruide voorhoofd over de Nederlanders, die het in Indonesië niet meer kunnen uithouden en hun heil dan maar zoeken gaan in het oude moederland. De „Zuiderkruis”, welke via Australië en Indonesië terugvoer, nam namelijk aan verschillende Indonesische havenplaatsen repatriërenden aan boord. Wij hebben achthonderd jonge en werklustige mensen weggebracht, zegt de kapelaan en we kwamen met een schip vol werklozen terug. Oudgedienden, halfbloeden, Ambonezen . . . Ze gaan in Nederland op een stoel zitten en dan zitten ze: Ze zitten maar. Een groter probleem dan dat van de emigratie is: wat in Nederland met al die gerepatriëerden te doen? Wij weten er geen weg mee, wij kunnen ze niet aan werk, nauwelijks aan een plaats in kampen helpen. Ik weet niet wat daar van komt, peinst kapelaan Krijnen, ik weet het niet . . .”

Anderhalf jaar geleden heeft Mastufa zijn Oom Jaap Celosse helpen begraven. Hij was zo'n „halfbloed”, één van die tienduizenden die een leven lang nijver en getrouw hun vaderland dienden en een stevige steen meebouwden aan de welvaart van Nederland en wat toen nog Indië heette. Na tientallen jaren dienst bij de Gouvernementsmarine gepensionneerd, gebruikte hij zijn technische kennis om een fabriekje op te zetten. Het begon in een wrakke loods met twee hulpjes; toen de oorlog tegen Japan uitbrak had hij met zijn blote handen en zijn zweet een groot bedrijf opgebouwd, dat hoofdzakelijk aan het Leger leverde, dat toen hals over kop enorme hoeveelheden materiaal nodig had. (Overigens is het grootste deel dier leveranties nooit betaald; de oorlog kwam tussenbeide en daarna een trainerende administratie die maar niet tot resultaten kon komen). En toen de Jap Indië bezette, kon die Celosse niet stil zitten en door zijn activiteiten greep de Kempei Tai hem in de nek. Enkele jaren is hij murw-gemarteld geweest. Weet de kapelaan Krijnen wat bijv. de waterproef is? De Nipponners stopten en bonden alle uitgangen van het menselijk lichaam dicht en pompten door de mond water binnen, zodat de buik als een monstrueus gezwel uitpuilde. Daarna werd de mens aan polsen en enkels opgehangen en ranselden en beukten de Japanners net zo lang op die puilende buik, tot al het water uit de inmiddels weer vrijgegeven uitgangen naar buiten was gespoten. Nou ja, kapelaan, deze waterproef en andere dingen zijn geen verhalen meer om nu verteld te worden, sinds in Tokyo een Nederlands vriendschaps-eikeboomje staat.

Maar goed, Japan capituleerde tenslotte en de ouwe Celosse trok, zodra hij daartoe (na ongeveer een jaar) de gelegenheid kreeg, naar Nederland, want hij was gebroken en kapot en tot in het merg van zijn botten ziek. Hij bleef een half jaar om op krachten te komen en keerde toen weer terug naar Indonesië. Hij had net zo goed rustig hier kunnen blijven „zitten te zitten”, maar Indië verkeerde in doodsnood en Nederland had er krachten nodig om de chaos te keren.

Zijn bedrijf was door de oorlogs- en revolutie-gebeur-

TEMPAT-PIEKERANS

van Mastufa

tenissen van de kaart, maar met zijn verziekt en oud lichaam zwoegde hij aan de wederopbouw. Tót de slopende ziekte hem definitief velde en hij als een uitgeblust vod moest repatriëren. Hij is zó het ziekenhuis ingedraaid en er niet meer vandaan gekomen dan alleen voor zijn laatste gang.

Mastufa wil nog méér zeggen, kapelaan.

De exodus naar Nederland is onafwendbaar geweest. Een exodus van armoede, verguisd geluk en hartzeer. Waarlijk, de emigranten die dit leven in hun vaderland uit vrije wil prijsgeven om elders een nieuw bestaan op te bouwen, zullen inderdaad een andere bevolking van een schip vormen dan deze berooide ontheemden.

Mag Mastufa er aan herinneren, dat jarenlang dringende waarschuwingen aan het adres van de Nederlandse regeringen zijn geuit, dat een onberaden souveriniteits-overdracht catastrophale gevolgen zou hebben voor miljoenen Indonesiërs en tienduizenden Nederlanders? En mag Mastufa dan direct daaraan toevoegen de herinnering, dat met het geruststellende gebaar van: „dat is onzin en al zóu het zo zijn, dan zal de hele natie de gevolgen voor die getroffen landgenoten meedragen en -delen”, al deze waarschuwingen genegeerd zijn?

En misschien mag Mastufa dan voorts nog verwijzen naar een artikel, onlangs in ditzelfde lijfblad van hem gepubliceerd, waarin hij signaleerde dat een overheidsbureau bij het aannemen van personeel de voorwaarde stelde: „mits niet van Indonesische type”. Een voorwaarde, die ook voor vele particuliere bedrijven, zij het niet zo brutaal-openlijk, geldt. Tussen het „zitten” door, kapelaan, sjuwen vele gerepatriëerden, die met hun werklust en de zee van vrije tijd geen raad weten, hun schoenen kaal tussen dergelijke bedrijven.

En dan nóg wat over dat „zitten”: is het de kapelaan misschien bekend, dat een zeer groot aantal dezer gerepatriëerden nog steeds op „Indonesisch” wachtgeld zitten derhalve niet eens werken mág, omdat zij anders het risico lopen, dit wachtgeld te verliezen en misschien ook nog hun karig pensioentje?

Mastufa begrijpt de uitlatingen van de kapelaan niet. Zij zullen misschien zo niet bedoeld zijn, maar ze kerven rauw en kwetsend en verguisend in zijn oren. Want in Mastufa's hoofd bonst de nachtmerrie van de rassendiscriminatie en tot zijn hart is de gal opgestegen.

INDISCHE NEDERLANDER, HET GAAT GEBEUREN!

Wij willen hier herinneren aan wat, enkele nummers achtereen, in ons orgaan als klemmende waarschuwing aan de Indische Nederlanders is geschreven. Deze waarschuwing achtten wij noodzakelijk, doordat ons gebleken was dat in de enkele maanden voor de recente verkiezingen bepaalde politieke partijen met alle middelen trachtten in het gevele te komen van deze volkomen politiek-weerloze categorie Nederlanders.

Onze waarschuwing droeg als kern: LAAT U NIET VANGEN. MEN HEEFT UW STEMMEN NODIG VOOR DE VERKIEZINGEN EN SPREIDT ALLÉÉN DAAROM ZOVEEL VRIENDELIJKHEID EN PLOTSELING BEGRIP VOOR UW MOEILIJKE POSITIE OP HET GEZICHT. ZODRA DE VERKIEZINGEN ECHTER ACHTER DE RUG ZIJN, ZULT GE EEN SCHOP KRIJGEN DIE U IN DE LAATSTE HOEK ZAL DEPONEREN, INDIEN GE U NIET TE ELFDER URE BEZINT OP DE NOODTOESTAND WAARIN UW GROEP ZICH BEVINDT EN U AANSLUIT TOT EEN STERK BLOK.

De feiten achterhalen snel en brutaal deze voorspelling.

Gisteren kregen wij van een legionair, oud OVW-Stoter-sergeant, een knipsel uit het Limburgsch Dagblad van 1 Juli 1952. Het artikel spreekt boekdelen en wij nemen het in zijn (ontstellend) geheel hieronder over:

„Onder de ongeveer driehonderd gezinnen van Indische Nederlanders, waarvan de meeste al een anderhalf jaar in hotels en pensions in Zuid-Limburg zijn gehuisvest, heerst sedert enige dagen grote beroering. Deze mensen zijn verbijsterd en volkomen uit hun evenwicht geraakt. Plotseling — zonder voorafgaande verklaring van het hoe en waarom — hebben tientallen gezinnen 't bevel gekregen, dat zij op staande voet naar het Westen of het Noordoosten van ons land moeten verhuizen.

Een maand geleden hebben de Indische gerepatrieerden in Zuid-Limburg ter behartiging van hun belangen een vereniging opgericht. De bedoeling is, elkander betere voorlichting te geven in verschillende aangelegenheden, welke voor hen van belang zijn. Het bestuur wil vooral het assimilatieproces, dat voor de Indische Nederlanders een levensbelang vormt, bevorderen.

Dit bestuur nu kreeg in het midden van de vorige week van een ambtenaar van de Dienst Maatschappelijke Zorg, welke onder het departement van Binnenlandse Zaken valt,

eensklaps te horen, dat ongeveer een honderd gezinnen van gerepatrieerden „binnen afzienbare tijd” uit Zuid-Limburg naar elders zou moeten vertrekken. Waarom de maatregel was genomen, wist de betrokken ambtenaar niet. Zijn mededeling was overigens in vage termen vervat en wekte de indruk dat de maatregel nog in het stadium van verre voorbereiding verkeerde.

Twee dagen later echter — vorige week Vrijdagavond — ontvingen de eerste gezinnen van gerepatrieerden reeds een kaart met de laconieke mededeling, dat zij met een tijdsruimte van drie, ten hoogste vier dagen moesten verhuizen. Een gedeelte kreeg het Westen van het land als verblijfplaats aangewezen. Een andere groep werd bevolen naar het Noordoosten of uiterste Noorden (Friesland) van Nederland te vertrekken. De kaarten, waarvan wij er verschillende gezien hebben, bevatten geen enkele toelichtende verklaring. De mensen hebben zelfs niet de minste idee, waarom zij een streek, welke hen na een maandenlang verblijf dierbaar is geworden, plotseling moe- te verlaten.

Dit is op zichzelf reeds verbijsterend. De Indische Nederlanders hebben tot de trouwste dienaren van 't vaderland behoord. De meesten heb-

ben in het tegenwoordige Indonesië een goed bestaan prijs moeten geven, omdat zij tot het einde toe Nederland trouw bleven. Men heeft hen, toen zij uit Indonesië vertrokken, gevraagd waar zij heen wilden. Daar de meesten van hen katholiek zijn, kozen zij het katholieke Zuiden. Zij hebben zich hier uitmuntend aangepast. Nergens is de verhouding tussen de gerepatrieerden en de bevolking zo goed als in Limburg. Het bestuur van hun jonge bond ziet mogelijkheden, om geleidelijk velen aan werk te helpen. Juist nu, komt het verbijsterende bevel om te vertrekken. Van wie? Welke instantie zit daar nu weer achter?

Algemeen is men verontwaardigd ook over de uiterst korte termijn, die werd gesteld.

Maar het is veel erger nog! Ziehier enige voorbeelden van ambtelijke willekeur, welke voor zichzelf spreken. Een weduwe met zeven kinderen, die nu te Hoensbroek woont, kreeg Zaterdag 28 Juni bevel, dat zij op Woensdag 2 Juli met haar gezin in Amsterdam moest zijn. Het oudste dochttertje leert voor fröbel-onderwijzeres te Heerlen, een tweede meisje is op de huishoudschool, één kind bezoekt de Mulo en twee anderen zitten op een lagere school. Midden in de examentijd zou deze vrouw, na reeds in het verleden zo veel ellende te hebben meegemaakt, haar kinderen van school moeten nemen en uit een eindelijk min of meer gevestigd bestaan weer een volkomen onzekere toekomst tegemoet moeten gaan. Een gezin uit Valkenburg — met vier kinderen, die ook allen op school zijn — werd eveneens gelast binnen drie dagen te verhuizen naar . . . Assen! Deze voorbeelden zijn met nog vele andere te vullen.

Het bestuur van de vereniging van Indische Nederlanders, hoe genegen ook met de autoriteiten loyaal samen te werken, heeft de mensen de dringende raad gegeven het verhuizingsbevel in de wind te slaan. „Dit is geen stijl”, zeide men ons. Dat is ook het oordeel van de geestelijken, die met deze Indische Nederlanders nauw contact onderhouden. De gewone burger denkt er niet anders over. Hij noemt het in ronde woorden „een ongehoord schandaal”.

De hotel- en pensionhouders, die deze Indische gerepatrieerden onderdak verschaffen, staan voor een catastrofe. Hun bedrijf is geheel op de gerepatrieerden ingesteld. Volkomen onverwachts worden die hun ontnomen. De bron van bestaan valt weg. Vlak voor het hoogseizoen, zodat bovendien — afgescheiden van de andere factoren — de tijd ontbreekt het bedrijf voor de toeristen in gereedheid te brengen. Dat betekent voor een deel van hen de dreiging met een faillissement!"

En zó murw is ons volk reeds gemaakt door de ervaringen van ongerechtigheid en onrecht, die aan hele groepen bedreven werd en wordt (zie de Ambonezen), dat de pers in het overige deel van ons land er niet of nauwelijks enige aandacht aan besteedde. En zó zeker van de murwheid van dit volk is de overheid ook reeds, dat zij niet eens het burgerfatsoen en de goede regel betracht bij haar optreden. Zij weet immers tóch uit de ervaring, dat zij praktisch alles doen en laten kan, zonder dat een storm van protest door het volk jaagt.

Indien men deze bittere uitlatingen als laster beschouwt, dan weten wij de manier, om dit direct en duidelijk te

ontzenuwen: laat de betrokken overheidsinstanties ogenblikkelijk over de brug komen met een gefundeerd-redelijke opgave van redenen en laten zij dit openlijk doen opdat het publiek er kennis van kan nemen.

Het Legioen belooft alles te zullen doen wat in zijn vermogen ligt, om dit onrecht te keren. Doch zij hoopt en verwacht, dat in de eerste plaats het antwoord op deze ergerlijke willekeur van de zijde der Indische Nederlanders zelf komt. Destijds reeds publiceerden wij een artikel, waarin de duidelijke raad werd gegeven: boengs, laat je niet meer trappen. Je hebt je een groot en waardig Nederlander getoond voor het algemene belang, toon je het nu ook waar het om je eigen belangen gaat. Wij onderstrepen dit nogmaals en scherp nu het eerste bewijs geleverd is, hoe de regering in de nabije toekomst van deze groep denkt af te komen.

Het enige afdoende antwoord dat de Indische Nederlanders kunnen geven ligt besloten in het advies van het, in het artikel vermelde bestuur: sla het verhuizingsbevel in de wind en draag de consequenties met opgeheven hoofd en zelfrespect.

Ge zult daarbij het Legioen vierkant aan uw zijde vinden.

Je hebt getoond een goede vechter en verdediger te zijn, boeng. Wees het nu voor je eigen belang en voor de toekomst van je kinderen!

NAWOORD

„In de vragen die het Legioen aan de politieke partijen stelde lees ik wel over Ambon doch niets over de Indische Nederlanders. Indo zijnde grieft mij dit want als ik niet met de Ambonezen was „meegelift” uit Indonesië, zat ik nu niet hier. Ik heb een vriend met Nederlandse papieren, doch omdat hij niet in aanmerking kwam voor een van de vier punten, door de Adjudant-Generaal KNIL opgesteld voor de repatriëring naar Nederland, moest hij in Indonesië blijven. En dan wil ik het nog niet eens hebben over die Indo's die door het afbranden van de archieven van diverse kantoren Burgerlijke Stand door Nippon en de pelopors, hun Nederlanderschap niet konden bewijzen, ofschoon hun vaders en zijzelf miliciens waren sinds de milite in 1918 werd ingesteld. Deze militeplicht geldt alleen voor Nederlanders; eerst tegen het uitbreken van de oorlog tegen Japan werd de Inheemse milite op beperkte schaal ingesteld. Nu het echter om de repatriëring van deze jongens gaat, die er geestelijk en maatschappelijk, en wie weet ook nog lichamelijk onderdoer gaan in dit Indonesië is men die bepalingen opeens vergeten en de jongens worden aan hun lot overgelaten. Waarom doen jullie daar niets tegen? Plegen jullie ook al verraad aan hen die in doorsnee zich betere Nederlanders getoond hebben dan de Europese Nederlander?

J. S., St. Johannesga.

Het is nodig de motieven te vinden van bepaalde beslissingen en handelingen van de overheid, die op even kwasi-nonchalante als onbegrijpelijke wijze worden toegepast op een politiek-argelozе groep als die der Indische Nederlanders. Het lot der ontheemde Ambonezen in ons land heeft daaromtrent harde lessen geleerd en wij zouden

een onvergeeflijke fout begaan, indien wij bij bovenbedoelde beslissingen en handelingen ons niet direct afvragen: „Wat kan daar achter schuilen?”

Wat de Indische Nederlanders betreft is het bekend dat, al erkent Indonesië het niet openlijk, men liever heeft dat zij in hun geboorteland blijven dan wel er zullen terugkeren. Immers, in het vacuum van de incompetentie en gebrek aan ervaren krachten op alle gebied, zouden de Indische Nederlanders een even welkome als noodzakelijke basis kunnen vormen. Dit zou eveneens in het belang zijn der Nederlandse ondernemers, die thans hun kapitaalinvesteringen successievelijk kapot zien springen door het grote gebrek aan kundige arbeidskrachten.

Dan klemmt hier wel heel erg het critieke probleem. van de inlossing der verplichtingen ten aanzien van de uitbetaling der oorlogsschaden. Indien deze groep maar consequent en doelbewust haar eisen doordrukt, zal de Nederlandse regering wel gerechtelijk gedwongen worden, de uitbetalingen te doen plaats vinden.

Tenslotte is er het probleem van het woningtekort en het nijpende bevolkingsoverschot.

Al deze moeilijkheden zouden de regering ertoe kunnen brengen uit te zien naar andere dan legale middelen, om de groepen der Indische Nederlanders en Ambonezen zo spoedig mogelijk te lozen, liefst naar Indonesië. Een van die middelen zou kunnen zijn het scheppen van zulk een ontevredenheid en verbittering, dat deze groepen ten einde raad hun lijdelijk verzet opgeven en sneller zullen vallen voor de aanhoudende pleidooien voor een terugkeer.

Zien wij naar hetgeen in bovenstaand artikel is gesignaleerd aan ten hemel schreiende willekeur, dan kunnen wij daar alleen „het systeem” in herkennen. Wij hopen dat wij ons in dit ernstige vermoeden vergissen, doch het is dringend noodzakelijk op de hoede te blijven tot het tegendeel bewezen is.

Julie nieuwe rubriek

Er is bij ons aangedrongen op een rubriek „Nieuws uit de Afdelingen”. Wij voelen er álles voor onder één voorwaarde: we gaan „Oud-Wapenbroeders” niet zijn karakter van strijd-orgaan ontnemen en er een gezelligheidsgevoel van maken. Breng ons dus niet de verslagen van gewone of bijzondere bijeenkomsten, lezingen of fuifjes of zo; bewaar die voor je eigen afdelingsorgaan en als je dat nog niet hebt, begin er dan meteen aan. Vele afdelingen hebben al een eigen blaadje waar ze, behalve eigen nieuws voor de leden, ook advertenties van plaatselijke zaken en winkels opnemen; van die laatste bestrijden ze niet alleen de kosten, maar spekken ze meteen hun afdelingskas.

Om terug te komen op het nieuws dat wij bedoelen:

geef ons de verslagen van jullie bijzondere activiteiten of stunts of rare gevallen, liefst verlucht met foto-illustraties. Zulke berichten kunnen een inspiratie zijn voor de anderen en als je goed uitkijkt, dan zijn er met dat Legioen van ons machtige dingen uit te halen.

Op de hierna volgende bladzijden vind je een paar voorbeelden van die afdelingsactiviteiten. Je ziet dat ze op allerlei gebied liggen en zo moet dat ook. Het Legioen laat de ideeën graag aan jezelf over, maar geeft wel dit advies: beweeg je liefst op het gebied van de geestelijke en morele herbewapening, wees goed voor anderen en stel een voorbeeld van wat wij bedoelen te zijn: goede vaderlanders, harde werkers, gezonde democraten, verdraagzame gemeenschapsmensen.

Graag dus jullie aller medewerking om van deze rubriek een sprankelende, navolgenswaardige demonstratie van je goede wil te maken!

OOM AMBON, WIJ EN VOETBAL

In een vorig nummer plaatsten wij het artikel „Oubliette der Ambonezen” van A. v. H., het klemmende pleidooi aan ons, legionnaires, om onze Ambonese oud-wapenbroeders niet alleen te laten in hun isolement en hun te brengen in de aandacht en sympathie van ons volk. O.a. werd daarbij voorgesteld, om de Ambonezen te doen deelnemen in sportclubs.

Er volgde prompt reactie, bijv. zoals onderstaande soerat:

„Hallo lui, jullie artikel over de Ambonezen in ons blad van 30 Mei was me uit het hart gegrepen. Ook ik en velen met mij verbazen ons keer op keer over de behandeling van die mietserse kerels. Holland schijnt volkomen vergeten te zijn wat

ze in feite aan diezelfde jongens te danken hebben. Ruim tweehonderd jaar zijn ze gebruikt om alle vuiligheid in Indië voor ons op te knappen, toen waren ze er goed voor. Nu worden ze in een hoek getrapt.

Ik bewonder hun zoals ze zich nu nog houden en wij hebben als legionnaires inderdaad de plicht om hun te helpen, wij die hun zoveel beter kennen en samen in de blub hebben gelegen. Voor ons hebben ze niet zomaar bruine huidjes, maar het beste kameraadschaps-hart dat een soldaat zich kan wensen. En een trouw aan ons land waar menige Nederlander, tot in de hoogste regeringsposities, een voorbeeld aan kan nemen. Er wordt zoveel gesproken over de rechten van de Mens, maar houden

wij ons als Hollanders daar wel aan?

Zeg tegen de Ambonezen in de buurt van Wassenaar dat als ze eens wat gezelligheid willen, ze 's avonds hardstikke welkom zijn. En over voetballen gesproken: ik ben zelf lid van de S.V. „Wassenaar”, die ook in een Zaterdagmiddag-competitie speelt met 4 elftallen. Dat zal voor de Ambonezen misschien wel een uitkomst wezen. Het is een neutrale club en speelt 3e klasse KNVB en moet toevallig morgen een beslissingswedstrijd spelen voor een plaats in de 2e klasse. In de club zijn veel ouwejongens van de Indische hap dus de Ambonezen zullen er niet eenzaam zijn, ze zijn erg welkom bij ons. Nu, gegroet en laten we proberen het met elkaar te fiksken. Tabé!

Fred. J. Oosterveen,
Tuinpad 5, Wassenaar.

P.S. We ZIJN 2e klassers geworden! Leve „Wassenaar”!

En gefeliciteerd, Fred en met jou je hele club! Dat heb je er nou van als je je als goede makker gedraagt, dan loopt alles mee!

En van Nol Vos uit Amsterdam kregen we bijgaande foto; zijn elftal („Scheherezade”) speelde reeds een wedstrijd tegen een elftal uit een naburig Ambonees woonoord en zijn commentaar is: „Zulke jongens, aalglad en sportief en fijne knullen!” Op de foto zie je net de captain van Scheherezade, Gerard Kluver, de hand drukken van de Ambonese captain. Nol Vos staat daar achter.

Mogen er nog vele, vele van zulke handdrukken gegeven worden op de Nederlandse voetbalvelden!

DE AVONDVIERDAAGSE

van 18, 19, 20 en 21 Juni jl. is door een kleine, pittige groep van onze afdeling Amsterdam onder leiding van Joop Kroon zonder uitvallers gelopen. Joop (en wij) was vooral erg trots op „z'n drie vrouwen“, die aan de spits liepen en in een tempo spurtten, waar ze de „hartsinkinge“ van kregen. Drie dagen lang heeft de groep als „trekker“ van een veel grotere en „bevriende“ partij moeten fungeren. Bij de uitreiking van de prijzen kregen ze dan ook een welgemeend en hartelijk „Leve het Legioen!“

Wij hebben ze aan de finish opgewacht. Het regende, ze kwamen in een daverend tempo aansjeesen en we hadden maar net de tijd om de drie vrouwen nog elk een tuitje bloemenhulde (rood en wit en blauw) in de armen te duwen.

Jullie waren hardstikke baik!

BLOEMEN

Onder auspiciën van het Rode Kruis maakte een aantal bedpatiënten een boottocht langs verschillende steden. Zo kwam die schuit ook in Dordrecht en meerde er aan de wallekant. Een legionnaire zag dat zo aan, kreeg een idee en spurtte naar enkele andere legioensleden.

Even later waren ze er weer, met een ruiker bloemen. Zomaar een klein bewijs van medeleven voor de zieken, dat simpele idee dat daar bij die ene legionnaire was opgekomen toen hij die schuit had gezien.

Ze kwamen aan boord en . . . wel, de pers schreef er als inleiding van een groot artikel, dit over: „Een klein voorval was de aanleiding tot het meest spontane en waarschijnlijk welsprekendste pleidooi, ooit gehouden voor de zegenrijke werkzaamheden van het Rode Kruis.“

Een delegatie van het Veteranen Legioen Nederland had zich met een ruiker bloemen“ . . . enz.

En inderdaad, zo was het.

Ze stonden daar dus en wilden die bloemen geven, maar de patiënten vroegen of die bloemen aangeboden konden worden aan de geneeskundige leider van de tocht. En daar was die al en met hem zijn vrouw. En toen die hoorde wat er aan de hand was, moesten ze wachten en er werd getelefoneerd naar Amsterdam om een of ander kopstuk van het Rode Kruis, want die moest er perloe bij. En nog verder naar links en rechts gingen telefoontjes en toen kwamen daar de journalisten en de persfotografen en iemand begon te slepen met een microfoon en lange kabels en zo.

En wat eigenlijk bedoeld was als zomaar een klein hartelijk gebaartje, groeide binnen minimum van tijd uit tot iets erg officieels. Er moesten toespraken gehouden worden, vóór de microfoon en in een haag van persmensen en de fotolampen flikkerden. Ze gaven de bloemen en werden bedankt met een toespraak van de arts, die de leiding had en . . . en . . . nou ja, toen onze mensen weer ietwat van hun beduusdheid bekomen waren van al dat plotselinge en onverwachte, waren ze alweer op weg naar huis, met dat goede, warme gevoel, iets voor het Legioen te hebben gedaan.

Twee dagen later ontving het secretariaat van Dordrecht een hartelijke bedankbrief van de medische leider en diens echtgenote.

DE ANDEREN

Wij hebben tot onze grote spijt de juiste gegevens niet hier, noch de soerats die over en weer zijn gegaan.

Het betreft hier onze mieterse afdeling Ede-Wageningen en een nabij sanatorium voor longpatiënten. Het verhaal hebben wij, maar ze wilden ons met ongepaste bescheidenheid (die we ze in de toekomst wel zullen afleren) de concrete feiten niet verschaffen; we zullen ze dus weergeven zoals ze ons zo tussen neus en lippen verteld zijn.

Die Henkie van Dam, beste kameraad, ontdekte een zes of zeven veteranen in dat sanatorium en toen ze weer 's bij elkaar waren met een stel legionnaires zeiden ze: „Als we weer een avond hebben, drinken we allemaal een pijp minder en dat lappen we bij elkaar en dan gaan we de jongens in het sanatorium niet vergeten.“

Zo gebeurde het. Ze arrangeerden een gezellige koempoelan met een Ambonees orkest en een Wageningse studentenband (allemaal voor noppes, allemaal voor het Legioen) en daar schoten ze het voorstel af. De hele zaal greep meteen naar de beurs.

En toen kwam er een paar dagen later een mieterse brief uit het sanatorium, ondertekend door alle maats die er liggen. En ze kregen een even mieterse brief retour.

Ze zijn daar in het sanatorium nu niet zo eenzaam meer . . .

Afdelingen met sanatoria in de omgeving, wat denken jullie er van?

Onze hartelijke gelukwensen aan:

JOHANNES N. STEENMETZ

en

HELENA SPRUYT

die op 9 Juli a.s. in het huwelijk hopen te treden.
Barneveld, Wencopperweg 22

Opvattingen van de Generaal

Gaarne bespreken wij in ons blad het onlangs verschenen boekje: „GESPREK MET DE GENERAAL” van Leonhard Huizinga, uitgave P. N. van Kampen & Zoon N.V. te Amsterdam, omdat het ons een ogenblik van diepe herbelevens geeft van een ontmoeting met onze Generaal Spoor.

Leonhard Huizinga was een persoonlijke vriend van de generaal. Geruime tijd was hij gast in het Legercommandantshuis aan het Koningsplein no. 13 in het toenmalige Batavia. Op de koele achtergalerij hadden zij lange gesprekken. Deze gesprekken moeten de generaal grote rust gegeven hebben na zijn lange, afmattende werkuren vol problemen van velerlei aard. En in die korte ogenblikken waren zijn gedachten bij ons, zijn soldaten.

Leonhard Huizinga tekent in dit geschrift het belangrijkste gesprek met de generaal. Daaruit groeide zijn eigen verhaal van de soldatenplicht, het verhaal van de Nederlandse boodschapper naar Garcia, dat wonderwel de kern van het betoog van de generaal weergeeft en een beklemmend slot aan het boekje geeft.

Wij kunnen het „GESPREK MET DE GENERAAL” geen betere aanbeveling geven dan de fragmenten uit het gesprek die wij hieronder overnemen.

„HET WAS in de kentering. Een zwart onweer had zich tegen het eind van de middag boven Batavia ontlast in het altijd weer verbijsterend geweld van een tropische stortbui. Het gedruis van het vallend water had een half uur lang elk ander geluid overstemd en was toen onverwachts opgehouden in een stilte, waarin alleen de goten nog gorgelden, pogend de overstroming te verwerken, die de tuin had blank gezet.

Toen de generaal eindelijk op de achtergalerij verscheen, tikten nog slechts enkele druppels neer van de bomen en vlamde al de zonsondergang aan een bijna koele hemel.

De huismeester bracht ons een dronk. Daarna bleven wij alleen in de snel vallende schemer.

„Ik heb vanmiddag weer eens op het terrein van mijn echtgenote gestroopt”, zei hij na een stilte. „Ik heb de gewonden in een hospitaal bezocht.”

„Dat is een plicht waarom ik julie geen van beiden benijd”, zei ik eerlijk. „Het lijkt mij iets afschuwelijks.”

„Ik wil niet zeggen, dat ik het voor mijn plezier doe”, antwoordde hij, „en toch — het klinkt vreemd — doe ik het met plezier. Als Legercommandant kom ik zo weinig meer met de troep in aanraking, dat ik iedere gelegenheid daarvoor aangrijp. Bij inspecties of parades is er nauwelijks gelegenheid voor werkelijk contact. Wanneer ik de troepen in

het veld bezoek, gelukkig wel. Daar maak ik dan ook altijd een speciaal punt van. Ik heb soms meer aan één losse opmerking van een soldaat, dan aan honderd welgekozen woorden van zijn commandant. Maar het nauwste menselijke contact is er toch met de gewonden in een hospitaal, aan hun bedden, wanneer zij met al hun moeilijkheden en problemen voor de dag kunnen komen. En ik verzeker je, die zijn dikwijls niet mis. Ik heb vanmiddag weer een paar afschuwelijke gevallen gezien, maar de geest van deze jongens is bewonderenswaardig. De Hollandse soldaat verliest blijkbaar nooit zijn gevoel voor humor, en de Indonesische nooit zijn besef van soldateske waardigheid.”

Ik antwoordde: „Ik begrijp wel, dat je het als een plicht voelt om de gewonden te bezoeken en ik ben er ook van overtuigd, dat de persoonlijke belangstelling van de man aan de top een soldaat goed zal doen, maar als je van jouw contact met de troep spreekt, dan vraag ik mij toch af, of dat niet bijna een overbodige luxe is. Ik bedoel natuurlijk: van jouw kant gezien. De taak van de Legercommandant is, dunkt mij, organisatorisch en administratief en laat weinig of geen ruimte of noodzaak voor direct contact met de troep.”

Hij keek mij kennelijk geschokt aan. „Onzin!” zei hij ongewoon fel. „Hoe kan een organisator en een

administrator zijn werk doen, als hij niet het materiaal kent, dat hij organiseert en administreert? En speciaal als dat materiaal uit mensen bestaat, met menselijke noden en behoeften!”

Hij zweeg even en begreep toen, dat ik alleen gesproken had om hem uit zijn tent te lokken en op gang te brengen. Hij liet zich niet bidden en nam gewillig het glimlachend docerende air aan, dat ieder ander onuitstaanbaar gemaakt zou hebben, maar dat bij hem juist een bijzondere charme kreeg.

„Natuurlijk moet de legercommandant zijn soldaten kennen”, begon hij, „anders kunnen het nooit zijn soldaten zijn, de jongens waarvoor hij zich persoonlijk verantwoordelijk voelt. Vergeet niet, dat ik in eerste instantie de verantwoordelijkheid draag voor het leven of de dood van mijn soldaten. Een order van een paar woorden, die ik achter mijn schrijftafel teken, kan de dood of de levenslange invaliditeit betekenen van enkele van de mensen, die aan mijn commando zijn toevertrouwd. Hoe kan ik de verantwoordelijkheid daarvoor zuiver afwegen, als ik deze mensen primo niet ken en secundo als nummers zou beschouwen? Kortom als deze mensen niet mijn mensen zijn?”

Hetzelfde geldt, andersom gezien voor de soldaten. Hoe kunnen zij werkelijk soldaat zijn en zich als soldaat gedragen, d.w.z. hun verantwoordelijkheid als soldaat aanvaarden, als zij niet weten, dat ik mijnerzijds mijn verantwoordelijkheid als generaal aanvaard, d.w.z. dat ik hun generaal ben?

Een bevelhebber met een troep, die niet overtuigd is, dat hun generaal hen één voor één als zijn soldaten beschouwt, heeft inderdaad alleen maar een troep onder zich, geen leger.”

„De Japanse generaals dachten daar anders over”, zei ik, mijn systeem van uitlokking vervolgend. „Voor hen was een soldaat nog niet eens een nummer en een gewonde een lastpost, die maar het best kon doodgaan. Toch zul je willen zeggen, dat de Japanners geen goede soldaten waren.”

Hij lachte even en haalde de schouders op. „Jij gooit graag een steen in het water om te zien wat voor kringen hij maakt. Denk maar niet, dat ik dat niet begrepen heb. Maar

deze steen maakt toch bepaaldelijk geen erge plons in de wateren van mijn militair gemoed. Ik kan je alleen maar antwoorden, dat ik Hollandse en Indonesische soldaten commandeer en geen Japanners. In een westers geleid leger is er nu eenmaal geen plaats voor soldaten, die vechten met de vijand vóór zich en de machinegeweren van militaire politie of politieke commissarissen in de rug.

Het nadeel van een armee, die zijn soldaten als mensen behandelt, is dat deze altijd veel meer geld zal kosten dan een leger van vechtwee.

Maar dat mag voor ons geen aanleiding zijn om, in het geval van onze soldaten, ook maar iets af te doen aan het kernbegrip van ons westerse denken en doen: dat der menselijke waardigheid.

Immers, in onze gedachtengang is de verhouding van bevelhebber tot soldaat niet die van meester tot knecht, ook niet die van leider tot volgeling, maar komt hij m.i. nog het meest overeen met de verhouding van vader tot zoon."

Ik protesteerde met overtuiging tegen deze onverwachte stelling.

"De verhouding van vader tot zoon klinkt mij op militair terrein nu eerlijk gezegd niet zo prettig in de oren", wierp ik tegen. „Verval je daarmee niet juist in de populair-doenerige toon, die je verafschuwt Ik geef toe, de verhouding meester tot knecht"

"... Degradeert de soldaat tot kanonnenvlees en de generaal tot de maitre d'hotel die het serveert!" viel hij bijna heftig in."

* * *

"Met de officierseed valt onder geen voorwaarde te transigeren. Wie de eed aflegt zonder dat hij daarmee principiële trouw aan het Koninklijk Huis en de bestaande orde erkent, zweert bij voorbaat een meened.

De eed is niet een militair ritueel, dat men nu eenmaal moet ondergaan om officier te kunnen worden, maar het plechtig bezworen getuigenis van principiële aanhanke-lijkheid aan een bestaande orde. Zonder dat getuigenis is opneming in het officierscorps onmogelijk.

De eed is nog meer. Hij is de erkenning van het feit, dat men voortaan voor al zijn gedragingen naast en soms boven de bestaande code van burgerlijke eer en moraal, de code van de militaire eer tot de zijne maakt.

Dat klinkt als een extra last. In feite echter maakt de eed het dragen van de verantwoordelijkheid van het officiersschap gemakkelijker, omdat hij een welomschreven houvast heeft.

Een Nederlands burger, die in de jaren tussen '40 en '45 door de Duitse bezetter onder druk gezet werd om bepaalde dingen te doen of inlichtingen te verschaffen, moest voor zichzelf uitmaken wat hij mocht doen en zeggen en wat niet.

Een officier had die verantwoordelijkheid tegenover zichzelf niet. Zijn eed bepaalde van te voren zijn houding. Hij had geen keus. Hij hoefde zich slechts zijn eed te herinneren om zijn gedragslijn voor zich te zien."

BOEKEN

die Uw aandacht vragen!

JUNGLE PIMPERNEL, HET LAATSTE BIVAK en DE VERLOREN VALLEI

Drie boeken van A. van Kampen die op wel zeer boeiende wijze vertellen over Nieuw-Guinea. Per deel gebonden f 7,90

VERGETEN AARDE, door J. van Eechoud.

Dit boek is in Oud-Wapenbroeders al zo vele malen genoemd, dat verdere aanbeveling niet nodig is. Gebonden f 8,90

HEKLIJCHTJES, door W. Dussel.

Een oude bekende uit de Wapenbroeders zoals we die vroeger kenden. Geb. f 4,90

PIONIERS IN DE RIMBOE,

Dr W. K. H. Feuilleateau de Bruyn.

Een zeer voordelige uitgave van 318 bladz., geschreven door een Nieuw-Guinea deskundige bij uitstek, met talrijke foto's geb. f 2,90

GESPREK MET DE GENERAAL,

door Leonhard Huizinga.

Generaal Spoor's discours over de soldaat inspireerde Huizinga tot zijn verhaal over een soldaat: De weg naar Bandoeng.

Ing. f 1,90

MEMOIRES VAN WESTERLING.

Dat dit boek zeer interessant is behoeft wel niet vermeld te worden. Geb. f 7,90.

BESTELFORMULIER

Aan Boekhandel G. J. de Melker, B. Dorpsstraat 26 Rotterdam-N.

Zend mij per post onderstaande boeken:

.....

Het geld werd door mij gestort op giro nr. 48963. Te zenden onder rembours. (Doorhalen, hetgeen niet van toepassing is).

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Handtekening:

PENSION AANGEBODEN

APELDOORN. Uitstekend **PENSION** aangeb. in villa, schitterend gelegen in Parkenbuurt, w. en k. str. w., c.v., garage, tuin rondom. Prijs: f 8,50 tot f 9,50 p. p. d. Voor legionnaires n.o.t.k.

Nadere inl. H. J. BOUMAN, Wilhelminapark 19, Apeldoorn, tel. K 6760—6885.

OUWEJONGENS

Plaatselijke vertegenwoordigingen, attentie!

Dit is de realiteit van een gerucht, dat ons reeds eerder uit het donkere Zuiden bereikt, maar waar we het rechte nog niet van wisten. Noteer het bij-behorende adres voor een frisse bijeenkomst!

TWEE JAAR geleden ontwaakten in Breda enkele ouwejongens uit hun „burger-slaap” en besloten door middel van een cabaret de duizenden niet-Indiëvaarders een beeld te geven van hun belevenissen in een buiten de tropen. Met groot enthousiasme, en dat was wel nodig, draaiden zij schetsjes en liedjes in elkaar, die ook voor de „buitenstaander” begrijpelijk en aantrekkelijk gemaakt moesten worden.

Dit lukte wonderwel. Na enkele opvoeringen voor vertrouwd publiek werd de grote sprong gewaagd en gezien het aantal uitvoeringen (56) mag deze sprong een succes genoemd worden. Burgers in alle delen van Brabant en zelfs boven de grote kali, konden kennis maken met de soldateske humor van overzee. Keek men aanvankelijk een beetje sceptisch naar de recenties in de verschillende dagbladen, langzamerhand kwam men in grote getalen de zalen binnen waar de ouwejongens hun „kunnen” toonden.

Op de planken stonden K.L., K.N.I.L., Mariniers en Marine broederlijk naast elkaar de kolder (met achter- en ondergrond) af te steken, die door iedereen — al was het desnoods een dienstweigeraar — gewaardeerd werd. Doch hier bleef het niet bij. Het

simpele woordje „ouwejongens” werd een begrip, dat de toeschouwers beter leerden kennen doordat zij de werkelijkheid voor hun ogen zagen gebeuren. Een propaganda, die nu niet eens op een stukje papier gedrukt was, maar een propaganda, die overtuigend en in „levende lijve” voorgezet werd. En toch was het maar een simpel verhaaltje, dat door deze amateurs werd voorgeschoteld.

GEEFT ACHT . . . STARTEN!

Het doek gaat open en zeven verschillende onderdelen presenteren zich aan het publiek. Misschien vindt dit publiek alleen de uniformen maar mooi en kan het geen K.N.I.L.-er en K.L.-er onderscheiden. Dat geeft niets, het begin is er en dan wordt de toeschouwer mee teruggenomen naar de bevrijdingstijd met zijn Engelse sigaretten, met z'n „iedereen brengt iedereen op” en tenslotte het probleem van „Trees heeft een Canadees”. Dan gaat de bubs zich melden. Een aanmeldingsbureau om van te smullen, met een luitenant die zijn eigen bevorderingen niet bij kan houden en een indeling van: de juiste man op de juiste plaats, wat een fietsenmaker natuurlijk onvermijdelijk bij de Geneeskundige Dienst doet terecht komen en de betonmaker in de keuken.

De tijd in Engeland wordt en passant onder de loupe genomen. Laten we vanavond gaan „jutte-beuken”, luidt het voorstel van twee Hollanders, kersvers uit de Jordaan, aan een (vermoedelijk) Engels grietje. De spanning en de temperatuur stijgen in de zaal, wanneer later in de Indische Oceaan een kaartspeler van een troepenschip spoelt. Waar is-tie aangespoeld, vraagt men zich af. Ja, waar? . . . zegt de schipbreukeling, die ergens op een strand dit probleem met behulp van een fles jenever tracht op te lossen. Toch komt de „hap” in Indië en dan zijn het natuurlijk de patrouilles en het kader, die onder vuur komen te liggen.

De thuiskomst in Nederland, zoals iedere sawah-trapper die op zijn tempel lag in te denken, wordt in de praktijk gebracht met alle gevolgen hieraan verbonden. En als dan tenslotte het „gemakkelijke” baantjes-zoeken en het „probeerseltje” van een ex-sergeant-majoor (je hoort 'm al wat zeggen) voor een kinderklasje als onderwijzer achter de rug zijn, blijft als algemene opinie in de zaal de stemming hangen van: HET WAS WEER „OUWEJONGENS”!

A. Huisson, oud-GBI
Leystraat 40, Breda
Telef. K 1600—4072

Van harte geluk gewenst :

WIM DEKKER

en

RIET VAN DEN HURK

met het huwelijk, dat zij op 10 Juli a.s. hopen te sluiten.

Utrecht, Damstraat 38 bis

ALBERT LANDMAN

en

MARIA P. DAMMAN

met hun huwelijk, waarvan de voltrekking plaats vond op 5 Juli jl.

Badhoevedorp,
Gen. Snijdersplantsoen 10

CIS VAN EIJL

en

JAN VAN ALPHEN

die op 15 Juli a.s. in het huwelijk hopen te treden.

Berkel en Rodenrijs, Julianastraat 18

De West

III DE CREOLEN

Gedurende de menonwaardige slaventijd werden er grote hoeveelheden negerslaven van de Westkust van Afrika naar Suriname „vervoerd” omdat gebleken was, dat de inheemse Indianen niet bestand waren tegen het zware werk op de plantages. Men verwachtte meer arbeidsprestaties van de sterkere Afrika-negers. Hoe zwaar het lot van deze stumperds was, is iedereen bekend. Het was dus geen wonder, dat velen van hen dit lot trachtten te ontlopen door, wanneer zij daartoe de kans kregen, de bossen in te vluchten. Natuurlijk wachtte hen daar geen luxe-leventje, doch veel luxe waren ze in Afrika ook niet gewend geweest.

Hoewel er natuurlijk wel een gedeelte van hen door ontberingen omkwam, hadden zij het meeste te verduren van de patrouilles, die waren uitgestuurd door de eigenaars van de plantages en door de regering met het doel de vluchtelingen gevangen te nemen en aan hun „eigenaars” terug te geven. Uit wraak werden dan door de vluchtelingen nachtelijke aanvallen op de plantages gedaan, waarbij het zeer bloedig en onbarmhartig toeging. De afstammelingen van deze gevluchte slaven leven nu nog in de bossen en worden daarom eenvoudigweg „bosnegers” genoemd. Degenen, die bij hun meesters bleven trouwden met elkaar en kregen kinderen van uitgesproken Afrikaans bloed, maar het gebeurde ook wel, dat een blanke eigenaar bij een slavin een kind verwekte. Zo kwamen de eerste „kleurlingen” ter wereld in Suriname.

Deze stads- en plantageslaven nu hadden dan wel een droevig bestaan, materieel ging het hen beter dan hun broeders in de bossen. Zij kwamen meer in aanraking met de Westerse „beschaving” en gingen zich daarop instellen. En toen de afschaffing van de slavernij in 1863 kwam, hadden velen van hen (als ze tenminste in leven waren gebleven) een ambacht geleerd en de vrouwen waren op de hoogte van de Westerse manier van huishouden. Ze waren zó sterk op het Westen ingesteld, dat ze niet de behoefte ertoe gevoelden het bos in

te gaan, maar zich vestigden in de stad of in de omgeving daarvan. Steeds meer vonden kruisingen plaats van Europees (soms ook Chinees) bloed met het Afrikaanse, waardoor men nu bij de Creoolse bevolking van Suriname wel alle denkbare kleurschakeringen, van zwart tot blank, aantreft.

Het zijn over het algemeen prettige mensen, deze Creolen, goedig en gastvrij, gevoelig, soms óver-gevoelig en vrijgevig. En over het algemeen zeer zindelijk.

Volgens de Europese maatstaf werken ze niet hard . . . Maar, waarom zou je ook hard werken, als je vandaag plezier kunt maken? Wie denkt er aan de dag van morgen? Kinderen zijn het, luchthartige kinderen. Als er muziek en dans is, waarom zou je dan ernstig zijn?

Het is wel vooral de jongere generatie waarop het meeste van het bovenstaande van toepassing is. Want de oudere garde heeft zeer zeker hard moeten werken en ploeteren en doet dit nog steeds. Maar . . . Suriname heeft gedurende de oor-

logsjaren een Amerikaanse bezetting gehad en dat zegt alles.

Het gaat in Suriname op folkloristisch gebied gelijk het hier op het platteland gegaan is. De oude tradities in kleding en gewoonten zijn aan het verdwijnen. Je ziet weinig meer van de z.g. „kotto-missie's”, de vrouwen met wijde stijf-gesteven rokken en fraai gevouwen hoofddoeken. Jammer, want die Europese moderne kleding staat hen niet zo goed . . .

Bijna alle vooraanstaande Surinamers stammen uit deze bevolkingsgroep en op intellectueel gebied weten zij vaak het hoogste plan te bereiken.

Landbouwers komen uit deze groep praktisch nooit voort. Misschien nog een onbewuste tegenzin in iets, wat hun voorouders onder zulke harde omstandigheden doen móesten? Over het algemeen schijnen zij wel over een technische knobbel te beschikken, wat dus zijn nut zal kunnen opleveren bij een industrialisatie van hun vaderland.

Wie weet komt het nog eens zo ver!

Carla Schulz-Schliessler

Deze granma temidden van de blijde groep is zojuist 100 jaar oud geworden!

Foto: Chin A Moei

De Papoea

Wij hebben in practisch elk nummer en met klem gewezen op de zedelijke taak, die Nederland in Nieuw-Guinea heeft uit te voeren: de Papoea uit zijn oer-isolement te verlossen en hem langs geleidelijke weg op te voeren naar het niveau van de beschaving, waarop hij in staat zal zijn op eigen benen zich de plaats te kiezen in de rijen der zelfstandige volken. Dit proces is uiterst subtiel, daar de drempel tussen het stenen en het atoom-tijdperk zó levensgevaarlijk hoog is, dat elke fout onzerzijds zich hard en ongenadig zal wreken aan de Papoea. Alleen en zeer bewust vertrouwen in eigen waarden en capaciteiten kan de basis zijn voor deze hulpverlening.

Allereerst is het nodig, dat wij het gruwelverhaal van „die zwarten”, „die kannibalen”, terugbrengen tot de normale proporties. Een uitstekende richtingwijzer hiervoor is het zojuist in Nederland verschenen boek „PAPOEA'S WAREN MIJN MAKERS” van de Zweedse oud-opperhoutvester in Nederlands-Indische dienst Eric Lundquist. (Uitgave: Uitgeversmij. W. de Haan N.V. te Utrecht).

Enkele fragmenten uit dit boek, die verhalen van de Mens-Papoea, nemen wij dan ook met vreugde over:

LUNDQUIST, op jacht met een Zuidkust-Papoea, heeft een volwasen zwijn geschoten.

„Als ik mij klaar maak om het varken open te snijden om het in twee geschikte lasten te verdelen, houdt Paulus mij tegen. Het is jammer van die lekkere ingewanden, vindt hij. Als ik hem maar laat begaan, zal hij het wel klaar spelen de buit te vervoeren.

Hij zoekt enkele dunne lianen en verbindt daarmee de rechter voorpoot van het dier met de rechter achterpoot en de linker voorpoot met de linker achterpoot. Dan klopt hij het varken vriendschappelijk op de buik, voordat hij zijn armen door de samen gebonden poten steekt en het beest op zijn rug tilt. Een stok wordt in de muil gestoken en zo maakt het varken met hooggedragen kop en een wild opengeperde bek op de rug van zijn overwinnaar zijn laatste tocht door het oerwoud.

Paulus heeft zeker meer dan honderd kilo op zijn rug en de grond trilt dan ook onder zijn zware schreden. Maar stevig en snel loopt hij door en stil zijn is niet langer nodig. Ik loop vooruit en hak met mijn kapes een pad open, zodat Paulus met zijn zware ruiter er doorheen zal kunnen dringen. Ik loop op het kompas recht naar het Noorden. Maar ik kies niet altijd de beste weg, zodat ik soms in een dicht struikgewas kom vast te zitten. Tot mijn schande is Paulus mij dan al vooruit langs een gemakkelijker pad. Dat is niet zo'n prettig gevoel voor iemand die

graag wil geloven dat hij wel thuis is in de wildernis.

Hoe sterk Paulus ook is, dit zwijn wordt hem te zwaar met het tempo waarin we marcheren. En na een poos zakt hij in elkaar op een omgevallen boomstam, hijgend en bezweet. Ik geniet ervan deze onvermoeide wilde tenslotte aan de grens

van zijn kracht te zien. Ik laat hem rustig zitten en begin vast zo'n beetje een extra breed pad voor hem te hakken. Maar plotseling hoor ik hem lachen, luid en hartelijk.

„Wat is er Paulus?”

„Word niet boos, toean, maar ik ben maar een orang-Papoea en hier zit ik nu kalm op mijn achterste, terwijl een toean-merah een pad voor me hakt. Laat mij daar vanavond bij het vuur over zingen, toean. Er is nog nooit iemand geweest die daarover een lied heeft kunnen zingen.”

„Zing jij maar!”

„En over jou zal er ook gezongen worden”, zegt Paulus, terwijl hij zijn berijder op de bloedige wang slaat. Dan staat hij met een reusachtige inspanning op en we gaan weer verder.

Ik baad in zweet en Paulus hijgt en steunt en prevelt de hele tijd in zichzelf. Misschien is hij nu al bezig het lied voor vanavond te dichten.

Ik weet niet precies waar we ons nu bevinden, maar ik vind dat we niet ver van Amat's baan kunnen zijn. We gaan een ogenblik zitten en luisteren ingespannen, maar we horen geen andere geluiden dan die van opgejaagde dieren.

„Roep, Paulus!”

Helder als een jachthoorn schalt Paulus' roep door de wildernis. Nog eens en nog eens. Zijn geweldige stem moet op een kilometer afstand te horen zijn, maar we krijgen geen antwoord.

Vooruit maar weer. Dan wekt Paulus' stem opnieuw alle slapende echo's en nu krijgen we antwoord. Van heel ver weg, vinden we. En uit het Zuid-Oosten! Dan moeten we Amat's baan hebben overschreden zonder het gemerkt te hebben.

Wilder schreeuwt Paulus. Nu is het zijn jachtkreet, die schalt. De roep, die vertelt dat er een wild zwijn is gedood. Woest en jubelend komt het antwoord van Amat's mannen. Nader en nader komen ze. Wel dra zien we hun zwarte lijven door de krakende struiken verschijnen als ze komen aanlopen als opgejaagde elanden. De vreugde om het vlees straalt duidelijk uit zeven paar glinsterende ogen, en zeven monden lachen hun vrolijkste grijns met volle lippen boven de scherpe tanden. Het varken krijgt klopjes en liefkozingen. Iemand wil de vracht van Paulus overnemen, maar dat weigert hij. Hij

Onze doelstelling

... en nog wat

„Versterking van het nationaal bewustzijn;
herstel van het aanzien van Nederland in binnen- en buitenland;

het propageren en versterken van onze beste nationale tradities;

het onderhouden van de onderlinge band der veteranen en het verlenen van bijstand aan de veteranen en hun nabestaanden;

het aanknopen en onderhouden van banden met andere gelijkgerichte groepen.”

De Stichting tracht haar doel te bereiken door het verenigen in een organisatie van allen, die in Nederland of overzee in enig militair verband hebben gediend en voorts van allen, die instemmen met de doelstelling van de Stichting, waartoe zij een Vereniging in het leven zal roepen, welke hetzelfde doel heeft als in artikel 2 is omschreven en tot tijd en wijle die Vereniging zal zijn opgericht, al datgene te verrichten wat strekken kan tot voorbereiding en verwezenlijking van gemeld doel etc.

Een ieder, die het wel meent met ons land en volk en die derhalve bereid is nogmaals de geestelijke kruistocht te beginnen tegen de morele en materiële afbraak, is van harte welkom en nodig in het Veteranen-Legioenen Nederland.

Het lidmaatschap is gesteld op ten minste f 2,50 per drie maanden, waarvoor o.m. het orgaan „Oud-Wapenbroeders” wordt ontvangen. Maar omdat het Legioen is gebaseerd op de geest en het moreel van zijn leden en wij die waarden het hardst nodig hebben om Nederland uit de impasse te helpen, — kunnen diegenen, die krachtens hun overtuiging zich bij ons zouden willen aansluiten maar het lidmaatschapsgeld niet bij elkaar kunnen brengen, zich even in verbinding stellen met onze penningmeester. Een oplossing wordt er altijd gevonden en is reeds voor velen gefikst.

Alle correspondentie voor ons secretariaat en onze penningmeester, moet gericht worden aan: SCHELPENKADE 31, LEIDEN.

en niemand anders zal het zwijn naar het kamp dragen.

We hebben werkelijk Amat's baan overschreden zonder het te merken. En daarheen moeten we nu eerst teruglopen, voordat we de drie kilometer lange baan kunnen volgen naar het kamp aan de rivieroever.

Die avond beschijnt het vuur Nieuw-Guinea's gelukkigste Papoea's. Eerst is er een geschreeuw en een geroezemoes, een rukken en graaien voordat ze allemaal hebben wat ze willen. Maar al gauw staan dan hun magen gespannen door de rijst en het wild. De meesten roosteren het vlees alleen maar in de vlammen van het vuur, maar de fijnproevers bakken uitgezochte stukken gewenteld in sagomeel en winden er dan bladeren om heen. Het pakje wordt vervolgens in gloeiend zand of tussen gloeiende stenen verder gestoofd.

Het varken is verdeeld tussen twintig Papoea's. Gelukkig heeft Mairissa zijn bivak verder stroomafwaarts, samen met de plantenverzamelaars, zodat er niet al te veel monden zijn. Barah, Amat en onze insectenmannetjes mogen ook geen varkensvlees eten, omdat ze Mohammedanen zijn,

maar ik meen nogal wat jalouzie in hun ogen te lezen, terwijl ze zitten te kijken naar de luidruchtige smulpartij van de Papoea's.

Wanneer die zich allemaal hebben volgepropt, begint pas de echte opera. De onvermoeide Paulus is vanavond prima-ballerina. Hij springt en danst met veren in zijn haar en met een slagrand van het opgegeten zwijn door zijn neus. Wild en dronken door jagersgeluk en volop vlees, bezingt hij de dood van het zwijn en de moed en de kracht van de jagers. En hij zingt een lied over zichzelf, Paulus, die een toean-merah als koele had om de weg voor hem te banen, terwijl hij met het varken door het bos ging. Zijn kameraden vallen om van het lachen en werpen halfverschrikte blikken in mijn richting, bang dat ik begrijpen zal dat Paulus de spot drijft met zijn hoge meester. Maar ik lach Paulus toe en geniet van de extra lekkere stukken varkensvlees, die hij voor mij heeft achtergehouden. Hier is geen sprake meer van meesterschap en koele-zijn. We zijn alleen maar gelukkige mannen rond een vuur in het duistere oerwoud. In het schijnsel van de vlam-

men hebben wij spoken, geesten en krokodillen vergeten, ja, we hebben zelfs vergeten dat er een geheel andere wereld bestaat dan onze kring om het vuur. We leven slechts voor dit ogenblik, voor volle buiken, gezang en vreugde.

Weldra dansen er twintig dwaze fauns om het vuur. Kulas trommelt op zijn oude kannibalentrommel en Petrus en Johannes helpen hem een handje met behulp van lege blikken. Allemaal hebben ze veren in het haar en botten of tanden door hun neuzen. De buiken, gespannen en bol, glanzen van het zweet. Het vuur vlamt hoger en hoger en de draperieën van het omringende oerwoud worden helder verlicht. Het glinsterende water van de rivier weerspiegelt vlammen en dansende zwarte schimmen en heel ver in de diepte de zich langzaam voortbewegende sterren. De uren van de nacht verstrijken, maar niemand denkt aan slapen. Nog steeds zijn er stukken varkensvlees te roosteren en nog steeds zijn er liederen om te zingen. Kakatoe's en neushoornvogels worden wakker en stemmen in met het rumoer.”

GELDVERMORSING IN NW.-GUINEA

Bij herhaling hebben wij de alarmklok geluid voor alle goedwillenden, de zwogers en ploeters, de pioniers en idealisten, die in Nieuw-Guinea desillusie op desillusie beleven aan het „beleid” van Den Haag en Hollandia.

Is de absolute stilzwijgendheid van de overheidsvoorlichtingsdiensten op het gebied van Nieuw-Guinea reeds een aanwijzing, dat er ginds iets erg mis moet zijn, deze waarschijnlijkheid wordt tot een ontstellende zekerheid wanneer wij de berichten uit Nieuw-Guinea zelf vernemen.

Ons standpunt ten aanzien van Nieuw-Guinea is bekend: wij wensen de zedelijke en morele verantwoordelijkheid voor Nieuw-Guinea en de Papoea te erkennen en te dragen. Wij hebben groot geloof en vertrouwen in de constructieve krachten van ons volk en weten, dat indien deze krachten op de juiste wijze geïnspireerd werden op het doel Nieuw-Guinea, geen ander land ter wereld bij benadering zou presteren wat Nederlandse krachten voor Nieuw-Guinea en de Papoea zouden kunnen doen. Nederland is thans het grootste reservoir van tropische kennis, ervaring en arbeidskrachten ter wereld, doch op dit reservoir hangt, wat Nieuw-Guinea betreft, een enorm overheidsslot.

Wanneer wij derhalve telkens wijzen op de jammerlijke feiten, die het regeringsbeleid tekenen, dan is dit niet uit bemoei- of kanker-zucht, maar omdat wij ons als Nederlanders gekwetst en gegriefd voelen door de erbarmelijke toestand in en rond Nieuw-Guinea. Overigens hebben wij grondwettelijk de plicht, ons met de toegestane middelen bezig te houden met de gang van zaken, die de toekomst van ons Koninkrijk zal bepalen.

Dat wij niet de enigen zijn, die iets aan te merken hebben op de gebeurtenissen in Nieuw-Guinea, komt tot uiting in onderstaand artikel, dat wij overnemen uit „Elsevier's” van 31 Mei 1952:

Wanneer men als Nederlander voor het eerst in de Nederlandse gebiedsdelen in de tropen komt, wordt men zich onmiddellijk bewust van een pijnlijk tekort aan kennis van dit onderdeel van het Koninkrijk. De moeilijke vraag of het mogelijk is daarin verbetering te brengen, wil ik hier buiten beschouwing laten. Een feit is het, dat wij soortgelijke wanbegrippen over de Papoea's hebben als vele buitenlanders over Nederlanders.

Nederland exporteert talloze prentbriefkaarten en souvenirs, die wel de indruk moeten wekken, dat onze nationale dracht een wijde broek met klompen is. Op dezelfde misleidende wijze wordt een Papoea bij voorkeur afgebeeld als een vrijwel naakte kopspensneller met reuzenhardos. Eenzijdigheid en gebrekkigheid zijn echter typerend voor heel onze kennis van Indië. En tóch werd Indonesië en wordt Nieuw-Guinea ten slotte vanuit Nederland geregeerd. Tot welke rampzalige gevolgen deze regering door personen, die in overgrote meerderheid niet weten wat en waarover ze regeren, kan leiden,

heeft de jongste geschiedenis ten aanzien van Indonesië duidelijk getoond. En men moet niet de illusie hebben, dat de Nederlandse regering een les geleerd heeft voor Nieuw-Guinea. Reeds van het begin af is misverstand in Nederland typerend voor de betrekkingen tot de koloniën. Heeft niet reeds Jan Pieterszoon Coen zijn werk moeten doen ondanks tegenstand in Nederland?

Bij het bestuur in Nieuw-Guinea zelf bestaat echter geen misverstand ten aanzien van de Nederlandse politiek, en men heeft daar wel degelijk zijn les geleerd uit de ervaring met Indonesië. En die les is, dat Nederland in staat is af te breken wat in het land zelf moeizaam is opgebouwd. Het gevolg hiervan is, dat er in het algemeen een grote onzekerheid heerst. Deze onzekerheid werkt verlammend op het initiatief, zowel van Gouvernement als private ondernemingen.

Naast deze onzekerheid over de algemene politiek bestaat dan ook nog in ieder bijzonder geval onzekerheid. Immers ook voor het eigenlijke

bestuur bestaat geen vaste lijn.

Iemand, die als kolonist op Nieuw-Guinea een landbouwbedrijf begint, is er niet zeker van of hem zijn bestaan niet na een jaar onmogelijk gemaakt zal worden, ook al heeft hij aanvankelijk steun genoten. De bestuursambtenaar, die een bepaald plan maakt ter verhoging van de welvaart in zijn gebied is er niet zeker van of de uitvoering van dit plan na een jaar niet stilgelegd zal worden, ook al heeft hij er oorspronkelijk geld voor ter beschikking gekregen. Ieder initiatief op Nieuw-Guinea moet er niet slechts mee rekenen dat de natuur onverwachte moeilijkheden in de weg zal leggen.

Over het resultaat behoeft men zich niet te verbazen. Iedereen op Nieuw-Guinea is ontevreden — van de geringste Papoea tot de hoogste ambtenaar toe. En het ergste is, dat deze ontevredenheid gegrond is. Nederland voert in Nieuw-Guinea een beleid dat onmogelijk is, en dat, tenzij er verandering in komt, desastreuze gevolgen voor Nieuw-Guinea zal hebben. Dat er gekankerd wordt in een land, waar nog bijna alles onder moeilijke omstandigheden moet worden opgebouwd, is begrijpelijk — en niet zo erg — als de werklust maar niet verdwijnt. Op Nieuw-Guinea is men echter al een stap verder: men begint de moed op te geven. Men kan vrijwel niemand op Nieuw-Guinea spreken, die niet praat over „weer terug gaan naar Holland”, en over „elders een job zoeken”, en men ontkomt niet aan de indruk, dat degenen, die er zijn en blijven, zich pijnlijk gebonden voelen door de zilveren koorden.

De oorzaak hiervan ligt voor het grootste deel in Nederland. Immers niet slechts het politiek beleid wordt door onze regering bepaald, maar ook in alle aangelegenheden, die financiële consequenties hebben, beslist Den Haag. Het resultaat is, dat Nieuw-Guinea practisch vanuit Den Haag geregeerd wordt.

Onder deze omstandigheden is het voor het Gouvernement op Nieuw-Guinea inderdaad wel erg moeilijk — ten dele zelfs onmogelijk — aan bestuursambtenaren en bestuurden een duidelijk beeld te geven van wat men van het Gouvernement mag verwachten. Het Gouvernement schiet hierin dan ook schromelijk te kort.

In Hollandia wordt een tamelijk

uitgebreid administratief apparaat opgebouwd, waarvan iedereen — behalve dan mensen, die er deel van uitmaken — zich afvraagt, wat het doet, behalve hinderlijk te zijn.

En men is geneigd de critici bij te vallen, als men hoort, dat in dit land, waarin alles nog opgebouwd moet worden, hoge rechten op import en op export worden geheven; zelfs van kapitaal, dat geïmporteerd wordt en dat men zo broodnodig heeft, wordt belasting geheven. Maar ja, Nederland wil, dat Nieuw-Guinea zichzelf bedruipt — en dan is het ten minste iets, als men van het zielige beetje im- en export een flinke belasting heft. Een kind kan overigens begrijpen, dat zulk een struisvogelpolitiek renderende exploitatie van het begin af tegenwerkt. En één voorbeeld is voldoende om de wijze waarop de administratie werkt te typeren.

De Afdeling Financiën laat van tijd tot tijd het aantal groenekolen, dat in één van de gouvernements-tuinbouwbedrijven wordt gekweekt natellen, om te controleren of er niet één verduisterd is! Maar ditzelfde bedrijf ontgint een stuk land, in de mening, dat het tot zijn terrein behoort, om het vervolgens weer af te staan aan Papoea's, die dit stuk land als hun eigendom, dat ten onrechte door het Gouvernement wordt in bezit genomen, opeisen!

Maar wat kan men van een Gouvernement, dat iedere vrijheid tot regeren mist, anders verwachten dan dat het zich gaat verlustigen in overbodige, administratieve rompslomp, onder verwaarlozing van het werkelijk belangrijke?

Men moet zich echter wel afvragen of het zin heeft een zo onzelfstandige administratie te laten bestaan. Een werkelijke ontwikkeling van Nieuw-Guinea wordt onmogelijk gemaakt door dit halfslachtige systeem. Men zal moeten kiezen. Of men laat op Nieuw-Guinea slechts het directe bestuursapparaat, voor zover noodzakelijk aangevuld met enkele technische diensten, die dan rechtstreeks onder de Gouverneur ressorteren, maar vestigt het centrale administratieve apparaat in Nederland. Of men laat het administratieve apparaat in Hollandia inderdaad zelfstandig regeren. Natuurlijk kan Nederland zich niet buiten iedere bemoeienis met het bestuur houden zolang het geld, dat daarvoor nodig is, door de Nederlandse belastingbetaler moet worden opgebracht. Het is echter wel mogelijk een bepaald bedrag als maximum te stellen en een sterke repressieve controle uit te oefenen. Als men bij

gebleken verkeerde besteding van geld de daarvoor verantwoordelijke personen ontslaat, of althans verwijderd, zal het vertrouwen in het Gouvernement te Hollandia zeker weer terugkeren. Vooral ook als men scherpe grenzen stelt aan het bedrag, dat aan de administratie zelf wordt besteed. Zoals de toestand thans is, wordt het Nederlandse geld in Nieuw-Guinea vermorst. Een groot gedeelte er van dient immers om een administratief apparaat in stand te houden en op te bouwen, dat werk verricht, waarvan het zeer onzeker is of het enig nut heeft.

Er worden op het ogenblik grote plannen opgezet om Nieuw-Guinea open te leggen. Een er van is ontginning voor landbouw van de Nimboranvlakte; een ander is de oprichting van een groot houtbedrijf en er zijn er nog meer. Nieuw-Guinea biedt echter vele en vaak onverwachte moeilijkheden; willen deze plannen slagen, dan is dus een enorme kapitaalinvestering noodzakelijk, terwijl toch een vrij groot risico blijft bestaan. De mislukking van het Engelse aardnotenplan zal voor de regering zeker een waarschuwend voorbeeld zijn. Zal het kapitaal er dus komen? Het is zeer de vraag. Maar als het kapitaal er niet komt is het werk en het geld aan die plannen besteed tevergeefs geweest, terwijl de

hardwerkende makers der plannen teleurgesteld en ontevreden zullen zijn. Is dan het maken van dergelijke plannen verantwoord vóór men weet wat de Nederlandse regering nu eigenlijk wil, en hoeveel kapitaal beschikbaar zal zijn?

Als de regering meent, dat het niet verantwoord is grote kapitaalinvesteringen te doen in Nieuw-Guinea, dan behoort zij dit duidelijk te zeggen. Er blijft nog meer dan genoeg te doen voor het bestuur daar.

Of Nieuw-Guinea onder Nederlands bestuur moet blijven, behoort geen probleem te zijn. Uitlevering aan Indonesië betekent de bevolking aan verwaarlozing prijsgeven. Dit zou een openlijke verloochening zijn van de Christelijke en humanistische cultuurwaarden, waar wij ons op beroemen. Als wij het geld, dat een behoorlijk bestuur nu eenmaal kost, niet hebben, moeten wij het land afstaan aan een soeverein, waarvan we weten, dat hij de belangen van de bevolking zal willen dienen, en vinden we deze niet, dan zullen we de gevolgen van het feit, dat we op 24 Augustus 1828 Nieuw-Guinea tot bezit van het Koninkrijk hebben verklaard, hebben te dragen.

In al deze gevallen zal een bestuur in principe gelijk aan dat van vóór de oorlog, doch intensiever, blijven bestaan. Zulk een bestuur is, sinds

PIONIERSHUISJE IN NIEUW-GUINEA

Hierin klopt de hoge verwachting, de goede wil, de bereidheid tot ploeteren en offeren, de geest die eenmaal uit het stuk klei aan de Noordzee het wellevende gerespecteerde koninkrijk bouwde.

Thans wordt dit alles ingedamd in een wanbeleid van hogerhand, demoraliserender dan het bos, gevaarlijker dan de malaria, verstikkender dan het onkruid.

we het eenmaal vestigden, niet slechts plicht, het is ook zinnig. Binnen het kader van het gewone bestuur valt immers het exploreren en toegankelijk maken van het bestuurd gebied. Dit zal te zijner tijd ongetwijfeld vruchten dragen. Mogelijkheden voor particulier initiatief zijn er zeker op Nieuw-Guinea. De Nieuw-Guinese Petroleum Maatschappij is er om dit te bewijzen. Binnen het kader van

het gewone bestuur valt eveneens verhoging der volkswelvaart. Ook hier kan nog veel gedaan worden door voorlichting op het gebied van landbouw en visserij. Reeds voor de oorlog was er een vrij aanzienlijke export van bevolkingsproducten. Door organisatie van verkoop en afvoer kan deze export hersteld en uitgebreid worden. Op al deze gebieden is hetgeen door het Gouvernement

tot nog toe is verricht bedroevend weinig. De schuld daarvoor ligt voor het grootste deel bij de Nederlandse regering. Het is daarom te hopen, dat een van de eerste daden der regering na de verkiezingen zal zijn een duidelijke koers te bepalen voor het bestuur van onze gebiedsdelen in de Oost, en wel in de eerste plaats terwille van het land en zijn bevolking zelf.

Mr P. Stoefels

In aansluiting op het voorgaande artikel is hier een recent geval van waar onze belastingcenten op de post Nieuw-Guinea aan gespendeerd worden. De wateren rond Nieuw-Guinea zijn bijzonder rijk aan vis. De scholen tonijn bijv. zijn er als uit de stoutste vissersdroom.

Nu zal er dan aan tonijnjagerij worden gedaan, die simpelste aller visvangsten, die in schier alle tropische wateren en door alle bedrijven op dezelfde beproefde wijze wordt uitgeoefend. Een houten schip met motoraandrijving vaart uit en zoekt de scholen. Zijn die gesignaleerd dan vaart men er rustig heen, de trilling van de uitgebalanceerde en houten scheepsromp verschrikt noch verjaagt de tonijn en met een sproei-apparaat worden er ruisende waterdouches over de golven uitgestort. Dit geluid is als dat van scholen vluchtende, kleine visjes en de tonijnen bewegen zich fel en vraatzuchtig aan de oppervlakte, bereid in alles te happen wat er zich temidden van dat geruis en geplas bevindt. Langs de boorden van het schip staan dan rijen mannen met zeer eenvoudige hengels: een buigzame bamboe met een korte, vastzittende lijn en daaraan een haak zonder weerhaak. Achter elkaar, zonder missen, zonder moeite, zwiepen de tonijnen aan de hengels boven het water; door het ontbreken van de weerhaak laten zij direct weer los en belanden op het lager gelegen tussendek, waar binnen minimum van tijd de mannen tot kniehoogte in een lawine van grote, spartelende vissen waden. Het is een doodsimpele massavangst.

Aldus de methode, door de ervaringen van generaties vissers en handelaren en conservenfabrikanten gegroeid.

Maar om terug te keren tot de Nieuw-Guinese overheids-activiteiten en onze belastingcenten: ook in de wateren rond dat overzeese rijkdeel zal in de zeer nabije toekomst aan tonijnjagerij worden gedaan. De enorme visrijkdom is er, de aangewezen weg tot die visserij is er, en natuurlijk zijn de adviseurs en experts er.

Derhalve is er een tonijnjager gebouwd. Een stalen tonijnjager ter waarde van 450.000 gulden. Dat de motortrilling in een stalen scheepsromp de tonijnscholen onherroepelijk zal afschrikken is maar een kleine bijkomstigheid.

Het scheepje woog oorspronkelijk 75 ton doch moest, nadat het gereed was gekomen, door bepaalde overwegingen met cement-bijstortingen verzwaaard worden tot ongeveer 92 ton (indien de ons verstrekte cijfers juist zijn). En tenslotte is voor het vervoer van deze tonijnjager naar Nieuw-Guinea scheepstransport nodig, wat de Staat op het lieve bedrag van weer bijna een ton zal komen te staan.

Dit zijn verbazingwekkende feiten. Maar nog verbazingwekkender wordt het, wanneer wij ons de situatie op de internationale vismarkt bewust worden. De tonijnvisserij, eertijds een bron van grote welvaart voor talloze landen,

ligt door te overvloedig aanbod reeds sinds jaren practisch stil. Nog wordt er voor de plaatselijke behoefte gevangen, doch de conservenmarkt is voor jaren lamgelegd. Langs de Pacific-kusten van Amerika liggen sinds jaar en dag de vloten van honderden tonijnjagers weg te rotten. In Japan zijn de haven- en industrie-opslagplaatsen overvuld met onverkoopbare tonnages aan geconserveerde tonijn. In elke haven van Zuid-Amerika zijn beproefde, zeer goede tonijnjagers tegen bespottelijke prijzen te koop.

Maar Nederland besteedt bijna zes ton om een stalen tonijnjager in Nieuw-Guinea te krijgen. Wij weten niet met welk doel. Indien dit is met het loffelijke voornemen om aan de grote plaatselijke behoefte aan verse vis te voldoen, dan kunnen wij zo uit ons blote hoofd veel minder kostbare en makkelijker ideeën aan de hand doen. Is het echter om er een visconservenindustrie te beginnen, dan is dit zonder meer een ontstellende geldverkwisting. Niet alleen is er, zoals reeds aangegeven, op de internationale markt geen vraag naar visconserven, maar hoe denkt men in Nieuw-Guinea een conservenindustrie te beginnen, waar ginds geen blik, geen olie en geen tomaten te verkrijgen zijn?

In dit verband willen wij op nog iets attenderen, want dit experiment tekent de verhoudingen, waarin wij thans in Nederland geleefd worden en waarmee het Teken aan de wand geschreven wordt. Wij hebben hier in Nederland, zoveel mogelijk doodgezwegen door de voorlichting, het Polynorm-geval gehad, het van overheidszijde met miljoenen gestopte bouwexperiment dat op een financieel fiasco van ongehoorde omvang uitliep. Thans heeft Nieuw-Guinea zijn tonijn-experiment. Beide bewijzen, hoe een slechte en slordige ondernemer de Staat kan zijn. De particuliere ondernemer-financier berekent voor elk nieuw project de kansen en zal er eerst aan beginnen, indien de mogelijkheden gunstig zijn en een ruime winstmarge alle kapitaalsinvestering en werkkraft verantwoordt. De Staat als ondernemer, met ambtenaren als uitvoerders der projecten, werkt niet met eigen kapitaal doch met de belastingcenten die aan het volk toebehoren. Van enig persoonlijk risico voor de betrokken ambtenaren is geen sprake. Indien na verloop van tijd een bepaald project dreigt uit te lopen op een fiasco, zal een particuliere ondernemer, teneinde de verliezen zo gering mogelijk te houden, het experiment stopzetten. De Overheid als ondernemer echter vult de verliezen en tekorten uit de staatskas aan en wijkt niet af van het project.

Het Polynorm-geval heeft het duidelijk aangetoond. De tonijnjagerij op Nieuw-Guinea zal het duidelijk aantonen.

En vanochtend vonden wij de nieuwe belasting-aanslag in de brievenbus

DE VLAG

MENS, ERGER JE NIET . . .

Niet ergeren, zeg je? Neen, dat doe ik vandaag aan de dag over het algemeen niet meer, doch er zijn dingen, waaraan je je, ondanks alles, toch ergert en ik veronderstel, sobats, dat dit bij jullie ook wel het geval zal zijn, als jullie dagelijks zien hoe onze Nederlandse driekleur misbruikt wordt.

Al jaren lang, om precies te zijn: sinds het einde van de oorlog, viel mij dit misbruik van onze driekleur op en telkens opnieuw was ik van plan om hierover eens iets te schrijven, doch het geschikte blad hiervoor ontbrak en dat was de reden waarom ik het tot nu toe achterwege heb gelaten.

Wat moet onze nationale driekleur ons zeggen? En wat zegt ons deze de dag van vandaag? Twee vragen, waarop ik proberen zal antwoord te geven.

Om de eerste vraag te kunnen beantwoorden ga ik terug naar de jaren van vóór de oorlog, toen ik nog een kleine jongen was. Als toen een vlag werd uitgehangen, dan was er iets gaande in Nederland, dan herdacht Nederland gebeurtenissen of doden,

die aan ons land ten nauwste verbonden waren, waarover dan de hele natie zijn vreugde of droefheid uitte. Als je dan door de straten van je woonplaats wandelde en je zag overal, huis aan huis, die vlaggen wapperen, dan voelde je je groeien en warm worden, je voelde je verbonden met het Vaderland dat door deze vlag gesymboliseerd werd, jouw land, waarvoor je jongenshart klopte en waarvoor je te allen tijde in de bres zou springen.

Dan de oorlog, die nu achter ons ligt, wat is er toen al niet over die vlag te doen geweest, hoe zorgvuldig werd deze niet opgeborgen, opdat de bezetter haar niet zou vinden en ont-eren?

En hoe blij waren we niet toen de bevrijding daar was en wij onze vreugde konden uiten met het uitsteken van de vlag.

Wat een gewaarwording was het niet voor hen, die in het buitenland vertoefd hebben en op een bepaalde plaats opeens hun vlag zagen wapperen, wat ging er dan niet in hen om, zo ver van Nederland.

Ja, deze vlag was het, die de liefde tot ons kleine Vaderland weer-spiegelde, de eenheid van onze bevolking en daarnaast de vreugde of droefheid, die de Nederlanders met elkander deelden. Je voelde je trots, groots en wat al niet meer?

Maar wat is hiervan overgebleven? Waar dient nu onze driekleur nog voor? Ja, om deze vraag te beantwoorden hoeven we niet zo ver terug te gaan, laten we hiervoor maar dagelijks om ons heen kijken. Loop vandaag de dag maar willekeurig de stad in en kijk dan eens waar onze driekleur wappert, je vindt haar op de haringkar, boven de pui van de ijscoman, boven taria's en restaurantjes, op kermissen en circussen.

Is dit nu niet een misbruik van onze driekleur, kan hiervoor niets anders gevonden worden, is onze driekleur alleen nog maar goed voor één of ander handelsobject? En als het hier maar bij bleef, maar de vlag hangt dikwijls na zonsondergang nog boven de zaakjes, die hierboven genoemd werden en blijven daar hangen, de gehele nacht door, in weer en wind.

Sobats, deze wantoestand moet verdwijnen, zo niet goedschiks dan kwaadschiks; laten wij ons hierover eens beraden en overleggen welke gang van zaken het beste is om deze zaak in het reine te krijgen. De zwarte lijst van „vrij van militaire dienst“ heeft geholpen, laten we nu deze hap 's even voor onze rekening nemen, en als we hier allemaal onze aandacht aan besteden, dan moet het lukken.

John Creemers, Rotterdam

Opdracht

De vlag is het laatste kleed, waarin wij onze doden naar hun laatste rustplaats brachten. Bedenk dit, als je de oproep van oud-Stoter John Creemers gelezen hebt.

En daarom voegt het Hoofdbestuur van ons Legioen aan zijn oproep de morele opdracht toe: signaleer elk misbruik van onze driekleur, doe dit tegenover de grote instellingen, handelshuizen en wat dies meer zij. Noteer de adressen, schrijf een persoonlijke brief (waardig, doch zeer duidelijk) aan de betrokken eigenaren of directies en rapporteer ons de gevallen en de eventuele reacties.

Het Hoofdbestuur zal langs officiële weg proberen, de noodzakelijke verandering in de openbare bejegening van de vlag er door te drukken.

BALLADE

van Gilletje Geefzemaar

*Een rijm, uit plagiaat geboren, 17 jaren
na Maria Lécina.*

Opgedragen aan de Indië-Veteranen.

Gilletje Geefzemaar stond te gooch'len
In gouddoorstikt laken en witte broek;
En met één Hocus-pocus-pasje
Raakten drie eeuwen historie zoek.

Porqué Gillia? *)

Gilletje Geefzemaar had twee witte handen;
Een tikje te wit en te week voor 'n vent.
En tóch zijn er schonen, die veel van ze dromen,
Want ze gaven een Gordel van Smaragden present.

Porqué Gillia?

Eens deden mortieren heel Malang gieren,
En machinegeweren Boedoeran
— In Lake Success was dat nét niet te horen —
Maar menige Hollander stierf eran.

Porqué Gillia?

De Pandermann-helling draagt vele graven
En Gilletje's hoofd draagt een zwarte steek;
Langs 't dal van de Porong trok de laatste patrouille
En vond een nieuw massa-graf van de week

Porqué Gillia?

In Lawang braadde men vijftig Chinezen
Of begroef hen levend in het zand.
Die nacht droeg de maan een masker van vlammen
Want er stonden wel tweehonderd huizen in brand.

Porqué Gillia?

Toen stuurde men knapen uit Avezathe
Uit Williskop, Goes, en uit Enschede;
Die moesten die streken weer pacificeren
En ze kregen de zegen van Gilletje mee.

Porqué Gillia?

'Ze rukten op door de bamboe-doeri
En door het alang-alang veld.
Maar dat hadden ze evengoed kunnen laten,
Heeft de Tweede Kamer ze/net verteld.

Porqué Gillia?

Amerika kan met goud betalen;
Met soldij betalen kan iedereen
Maar zó met blunders te betalen,
Dat kan Gilletje toch maar alleen

Porqué Gillia?

Daar ging een lied op de zee verloren,
Van Indrapoera en Zuiderkruis.
Die 't zongen, zijn al lang wezen debarkeren
En Gilletje wenste hen een Welkom Thuis.

Porqué Gillia?

En Gilletje zei: Ja, we capituleerden
Vanwege de druk uit het buitenland;
Want 'n winkelier moet z'n klanten gerieven,
En 't geeft ons dollars van d'overkant.

Porqué Gillia?

Toen reikte hij hun bei z'n handen,
— 'n diamant flikkert snel en licht —
Maar 'n marinier kreeg tropenkolder,
En sloeg Geefzemaar op z'n gezicht.

Porqué Gillia?

Gilletje Geefzemaar had veel vrienden
Op Timor, Ambon, Soembawa.
Die wilden zo gaarne vriendje blijven
Maar ze waarborgden niets voor de toonbankla.

Porqué Gillia?

Want, waar ze wonen, daar groeien geen bomen
Die rubber geven, tjap Hevea;
En evenmin wordt er olie gevonden
Dus: „Stik maar” zei Gilletje Geefzemaar.

Porqué Gillia?

Amerika kan met Dollars betalen
Met promessen betalen kan iedereen.
Maar zó met een dolksteek te betalen,
Dat kan er ons Gilletje maar alleen.

Porqué Gillia?

En dit volk mag nooit aan Gilletje vragen
Hoe dat Gilletje dit doen kan
Want het volk heeft Gilletje zelf gekozen
Ad Majoren Dei Gloriam.

Porqué?

*) porqué = waarom.

A. H. J. E. Jansen